

Lunds Universitet
Sociologiska institutionen

SOCK10
Vårterminen 2023
Handledare: David Wästerfors

LUNDS
UNIVERSITET

Den splittrade synen på zonen

En analys av de argument som de boende i Nørrebro tillämpar i förhållande till användningen av visitationszoner i Danmark

Olivia Arvidsson
Wilma Fahlén
Kandidatuppsats, 15 hp

Förord

Vi vill tacka vår handledare David Wästerfors för värdefull stöttning och rådgivning genom hela uppsatsprocessen. Vidare vill vi även skänka ett tack till David Sausdal som var central vid valet av uppsatsämne, samt till de personer som var villiga att delta i våra intervjuer och därmed bidra med väsentlig information.

Sociologiska institutionen, vårterminen 2023

Kandidatuppsats: SOCK10, 15 hp

Titel: Den splittrade synen på zonen

Författare: Olivia Arvidsson och Wilma Fahlén

Handledare: David Wästerfors

Abstrakt

Denna studie syftade till att undersöka vilka argument de boende i Nørrebro tillämpar i förhållande till användningen av visitationszoner i Danmark, samt hur dessa argument kan tolkas utifrån relevanta sociologiska teorier och tidigare forskning. Bakgrunden till studien är det eventuella införandet av visitationszoner i Sverige och den diskussion som uppstått angående dess effektivitet i arbetet med att motverka våldsbrott. Studien använde en kvalitativ ansats och syftet infriades med hjälp av korta semistrukturerade intervjuer med 30 individer som bor eller ofta vistas i Nørrebro. Dessa intervjuer analyserades sedan med hjälp av analysmetoden beskrivande analys för att finna mönster i de argument som tillämpades, varav dessa mönster sedan utgjorde de tre kategorier som uppsatsen bygger på ("Maktmissbruk", "Påverkan på kriminalitet" och "Skapa trygghet"). Studiens resultat visade hur de boende i Nørrebro tillämpade olika argument i förhållande till användandet av visitationszoner i Danmark, varav de flesta av dessa argument ligger nära de teorier och tidigare forskning som presenteras i studien. Uppsatsen konstaterar att det föreligger en delad syn bland de boende i Nørrebro kring användandet av visitationszoner i Danmark, samt att de individer som intervjuades kan anses ha en viss förståelse för visitationszoner och dess följd utifrån ett sociologiskt perspektiv.

Nyckelord: visitationszon, beskrivande analys, Danmark, Nørrebro, stop-and-search zones.

Innehållsförteckning

1. Inledning/Bakgrund.....	1
1.1 Visitationszoner i Sverige.....	1
1.2 Visitationszoner i Danmark.....	2
1.2.1 Förslag till lagen om polisverksamhet (2003/1 LSF 159).....	2
1.2.2 Kapitel 3 §6 ur politiloven (polislagen).....	2
1.3 Nørrebro i Köpenhamn.....	3
1.4 Syfte.....	4
1.5 Frågeställningar.....	4
1.6 Avgränsningar.....	5
2. Metod och material.....	5
2.1 Metod.....	5
2.1.1 Intervjuer.....	5
2.1.2 Beskrivande analys.....	7
2.1.3 För- och nackdelar med metodvalet.....	7
2.2 Material.....	8
2.2.1 Insamling av tidigare forskning.....	8
2.2.2 Det insamlade materialets kvalitet.....	9
2.3 Etiska överväganden.....	10
3. Teori och tidigare forskning.....	10
3.1 Teori.....	10
3.1.1 Kontrollmodellen.....	10
3.1.2 Rutinaktivitetsteorin.....	11
3.1.3 Stämplingsteorin och vardagliga teorier om polisiär rasism.....	11
3.1.4 Code of the street.....	13
3.1.5 Stig Strömholm och skydd för privatlivet.....	14
3.2 Tidigare forskning.....	15
3.2.1 Maktmissbruk.....	15

3.2.1.1 Etnisk profilering.....	15
3.2.1.2 Intrång på den personliga friheten.....	16
3.2.2 Påverkan på kriminalitet.....	17
3.2.2.1 Minskad kriminalitet.....	17
3.2.2.2 “Ingen effekt”.....	18
3.2.3 Skapa trygghet.....	19
3.2.3.1 Upplevd trygghet kopplad till polisiär närvaro.....	19
3.2.3.2 Upplevd trygghet kopplad till lokalkännedom.....	19
4. Analys.....	20
4.1 Maktmissbruk.....	20
4.1.1 Etnisk profilering.....	20
4.1.2 Intrång på den personliga friheten.....	23
4.2 Påverkan på kriminalitet.....	26
4.2.1 Minskad kriminalitet.....	26
4.2.2 “Ingen effekt”.....	28
4.3 Skapa trygghet.....	30
4.3.1 Upplevd trygghet kopplad till polisiär närvaro.....	30
4.3.2 Upplevd trygghet kopplad till lokalkännedom.....	33
5. Avslutande diskussion.....	37
5.1 Sammanfattning av de boendes argument.....	37
5.2 Slutsatser.....	39
5.3 Studiens styrkor och svagheter.....	39
5.4 Framtida forskning.....	39
Referenslista.....	41
Bilagor.....	44
Bilaga 1: Intervjuguide på svenska.....	44
Bilaga 2: Intervjuguide på engelska.....	45

1. Inledning/Bakgrund

1.1 Visitationszoner i Sverige

Vid det svenska riksdagsvalet 2022 tog regeringen Kristersson makten, vilken består av Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna, med stöd av Sverigedemokraterna (Regeringskansliet 2022a). I samband med detta maktskifte kom dessa partier tillsammans fram till en skriftlig överenskommelse som benämndes Tidöavtalet. En punkt i detta avtal behandlar kriminalitet och däribland ett förslag kring införandet av visitationszoner i Sverige (Tidöavtalet 2022, s. 20), vilket är en åtgärd som ger polisen utökade befogenheter att söka efter vapen och andra farliga föremål inom ett visst geografiskt område, under en viss tid (Motion 2020/21:3302, s. 5). Enligt nuvarande svensk lagstiftning har polisen rätt att visitera personer med syfte att söka efter vapen och andra skadliga föremål, men enbart i de fall då det finns en konkret brottsmisstanke (ibid.). Ett införande av visitationszoner kommer därmed bidra till att kravet på en konkret brottsmisstanke kan bortses från, och resultaten från den utredning som regeringen har tillsatt angående det eventuella införandet av visitationszoner i Sverige kommer att presenteras i början av 2024 (Regeringskansliet 2022b). Förslaget om införandet av visitationszoner i Sverige grundas i det faktum att Danmark har implementerat åtgärden sedan 2004 (ibid.) och att den av vissa anses ha varit mycket effektiv i arbetet med att motverka kriminalitet, och då särskilt våldsbrott (Motion 2017/18:1751). I förhållande till förslaget har det dock uppstått en diskussion huruvida visitationszoner faktiskt är effektiva i den aspekten, och kriminologen David Sausdal (2023) har uttryckt att det inte finns konkreta bevis kring zonernas faktiska verkan. Vidare har han (ibid.) även påpekat hur “[f]orskningen och utvärderingarna inom området är extremt bristfälliga och därför mer påverkade av magkänsla och politisk ideologi än faktisk kunskap”. Ytterligare en kriminolog som uttalat sig kring ämnet är Manne Gerell som även han anser att visitationszoner inte är en effektiv åtgärd i det brottsbekämpande arbetet, utan att det i stället kommer leda till att oskyldiga individer känner sig trakasserade (Sellén 2022).

1.2 Visitationszoner i Danmark

1.2.1 Förslag till lagen om polisverksamhet (2003/1 LSF 159)

Under sommaren 2003 knivhögs ett flertal personer i Danmark vilket ledde till debatter gällande behovet av att skärpa lagstiftningen som reglerar bärandet och innehavandet av knivar och andra vapen. Tidigare var den danska polisens rätt att genomsöka en persons tillhörigheter inte uttryckligen reglerad i dansk lagstiftning, och polisen kunde enbart utföra kroppsvsitation när det fanns konkreta skäl för detta. Som en följd av dessa debatter och den bristande dåvarande lagstiftningen, lades ett lagförslag fram som innehöll en ny bestämmelse kring polisens möjlighet att, genom stickprovskontroller, kontrollera om någon innehar eller bär illegala vapen. Syftet med förslaget var därmed att effektivisera polisens möjligheter att förebygga grov våldsbrottslighet på särskilt utsatta platser och följaktligen öka säkerheten för invånarna. Det danska justitiedepartementets bedömning kring visitationszoner var att de kommer verka brottsförebyggande och som följd begränsa antalet våldsbrott som innefattar användandet av vapen. Vidare påpekade departementet själva hur åtgärden kan anses aggressiv men att de positiva aspekter som följer av införandet av visitationszoner överväger de negativa. (Lagförslag 2003/1 LSF 159)

1.2.2 Kapitel 3 §6 ur politiloven (polislagen)

Lagförslaget (2003/1 LSF 159) som presenterades i avsnitt 1.2.1 antogs och blev sedan gällande dansk lag i form av §6 i kapitel 3 av politiloven. Syftet med denna lag är att ge den danska polisen befogenheter att genomföra stickprovskontroller för att kontrollera om personer innehar eller bär vapen, både på sin person och i väskor eller fordon. Sådana kontroller får emellertid enbart införas på platser där det enligt den danska knivlagen är förbjudet att inneha eller bära kniv och andra farliga föremål. Dock krävs det vid implementering av denna lag ingen misstanke om att de som vistas i området bär vapen som ämnas användas i straffbara handlingar. För att genomföra en visitation är det alltså tillräckligt att polisen antar, med grund i tidigare våldsbrott på platsen, att en person innehar ett vapen. (Henricson 2017, s. 83)

I Danmark ska beslutet kring upprättandet av en visitationszon vara skriftligt och innehålla en motivering kring varför zonen är nödvändig, samt tydligt ange den plats och tidsperiod som beslutet gäller för. Tiden för en visitationszon får inte, om inte särskilda omständigheter föreligger, överskrida en månad. Däremot finns det inga krav som omöjliggör

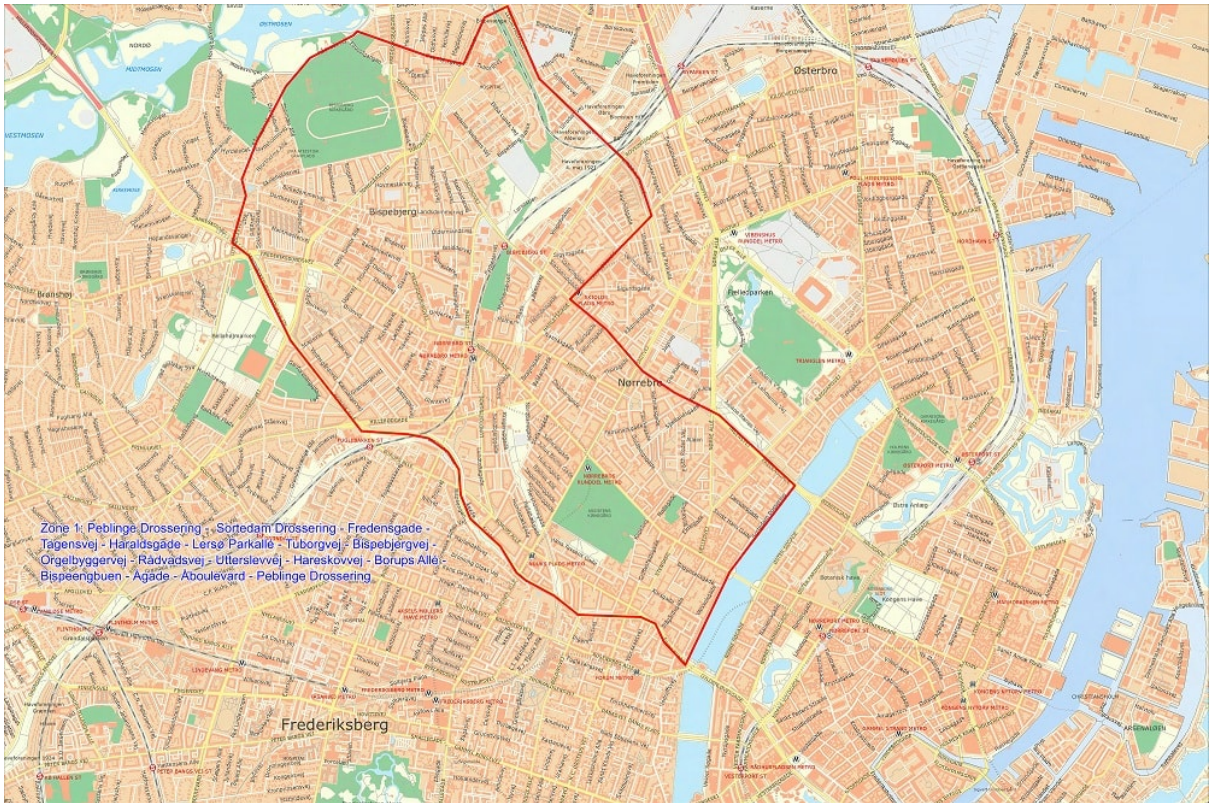
för att en ny visitationszon kan upprättas i direkt samband med att en tidigare visitationszon har utlöpt, så länge villkoren för beslutet fortfarande föreligger. Vidare ska den plats eller område som beslutet syftar till tydligt anges i beslutet. Upprättandet av en visitationszon är begränsat till platser som omfattas av knivlagen, vilket innebär offentliga platser, men även icke-offentliga platser, däribland skolbyggnader och fritidsgårdar. Privata platser, såsom garage och bostäder, kan därmed inte innefattas i en visitationszon. Dessutom behöver vissa materiella villkor uppfyllas för att en visitationszon ska kunna införas, varav dessa innebär att det måste finnas en förhöjd risk för att en person utför straffbara handlingar som medför fara för personers liv, hälsa eller välfärd. Vidare måste det även föreligga ett tidsmässigt samband mellan de kriminella händelser som leder till ett beslut om upprättandet av en visitationszon, och själva beslutet om upprättandet. Slutligen finns det även ett rumsligt krav för att få införa en visitationszon, nämligen att de händelser som föranlett beslutet om visitationszonen måste ha begåtts på den plats eller i det område där zonen ska upprättas. När samtliga villkor för att upprätta en visitationszon är uppfyllda, är det den enskilde polismannen på plats som beslutar om, och vem, denne vill visitera. (Henricson 2017, s. 84-88)

1.3 Nørrebro i Köpenhamn

Ett av de områden där det med jämna mellanrum införs visitationszoner i Danmark är Nørrebro i nordöstra Köpenhamn (Visitationszone.dk 2023), vilket har medfört att området blivit föremål för denna studie. Området har cirka 74 000 invånare (Øresundsbron u.å.) och är ett av Köpenhamns mest kulturellt mångfaldiga sådana (VisitCopenhagen 2023). Fram till 2021 benämndes Nørrebro, tillsammans med andra arbetarkvarter, ett "invandrargetto" inom den politiska sfären, något som i kombination med andra faktorer har bidragit till att Nørrebro utvecklats till en symbol för rädsla för brott (Soei 2011, s. 10, 19).

Enligt den danska lag som presenterades i avsnitt 1.2.2 beslutade polischefen vid Köpenhamnspolisen att en visitationszon skulle upprättas i Nørrebro den 8 februari, vilket är den senaste zonen som upprättats i Danmark. Detta med bakgrund i ett flertal knivdåd som ägt rum i Nørrebro sedan den 24 december 2022, och det faktum att polisen bedömde att det fanns en risk för att ytterligare våldsamma händelser skulle äga rum i området (Politi 2023). I och med detta var syftet med visitationszonen att skapa trygghet för invånarna i området genom att beslagta vapen och andra farliga föremål (Københavns Politi 2023). Innan visitationszonen hann utlöpa, förlängdes insatsen till den 8 mars (ibid.).

Karta där den upprättade visitationszonen i Nørrebro är markerad (Politi 2022)

1.4 Syfte

Mot bakgrund av det eventuella införandet av visitationszoner i Sverige och den diskussion som uppstått angående dess effektivitet i arbetet med att motverka våldsbrott, är det intressant att undersöka vilka argument de boende i Nørrebro tillämpar i förhållande till användningen av visitationszoner i Danmark. Syftet med uppsatsen är att utforska och tolka mönster i dessa argument, varav tolkningen innebär att argumenten undersöks i detalj, för att sedan jämföras med relevanta teorier och forskning för att avgöra huruvida argumenten går i linje med dessa. Studiens ambition är dock inte att utifrån dessa argument försöka generalisera för samtliga boende i Nørrebro, eller boende i andra danska visitationszoner, och därmed använder uppsatsen en kvalitativ ansats för att undersöka argumentens funktion och egenskaper snarare än frekvens eller utbredning.

1.5 Frågeställningar

- Vilka argument lyfter de boende i Nørrebro i förhållande till användandet av visitationszoner i Danmark?
- Hur kan dessa argument tolkas i ljuset av sociologiska teorier och tidigare forskning?

1.6 Avgränsningar

Som redan framgått syftar studien inte till att generalisera utifrån dess resultat, vilket medförde valet av att göra en småskalig undersökning. Denna studie kan sedan förhoppningsvis väcka intresse hos forskare med bättre förutsättningar för att genomföra en större studie där generalisering är möjligt i större utsträckning.

En avgränsning av undersökningspopulationen gjordes i att studien inte syftar till att undersöka den danska allmänhetens åsikter angående visitationszoner, utan i stället enbart boende i ett område där visitationszoner har upprättats. Bakgrunden till detta är att boende i ett sådant område kan antas vara mer medvetna om och påverkas i större utsträckning av införandet av visitationszoner, till skillnad från boende i andra områden. Baserat på att den senaste visitationszonen som upprättades i Danmark var i Nørrebro, tillsammans med det faktum att området flera gånger tidigare varit föremål för åtgärden, ansågs Nørrebro vara ett lämpligt område för undersökningen.

Ytterligare en avgränsning som gjordes är att visitationszoner tolkades som en form av polisiär närvaro. Detta för att underlätta insamlandet av relevant teori och tidigare forskning då forskningsområdet som enbart fokuserar på visitationszoner är relativt outforskat.

2. Metod och material

2.1 Metod

2.1.1 Intervjuer

För att infria studiens syfte genomfördes en kvalitativ undersökning bestående av 30 korta intervjuer på olika allmänna platser i Nørrebro, varav dessa var mellan 40 sekunder och 4 minuter långa. Intervjuerna genomfördes under dagtid, under tre timmar per forskningstillfälle, den 27 mars och 6 april 2023. Tillträde till individer som kunde besvara intervjufrågorna erhöles genom att slumpmässiga personer tillfrågades om de hade tid över för att svara på ett fåtal frågor, samt om de bodde eller ofta vistades i Nørrebro. Detta medförde att undersökningspopulationen utgjordes av de som bodde eller ofta vistades i Nørrebro och som befann sig i området vid den tidpunkt då intervjuer genomfördes där. Dock var det bara en av de tillfrågade individerna som inte bodde i Nørrebro, utan enbart vistades där ofta, och därmed kommer studien att härefter referera till samtliga intervjupersoner som

boende i Nørrebro. Undersökningspopulationen avgränsades ytterligare då enbart individer som inte var i sällskap av någon annan tillfrågades, detta för att undvika vissa effekter som kan följa av användandet av gruppintervjuer, till exempel gruppträck (Bryman 2018, s. 628). Sammanlagt tillfrågades 73 individer om de ville medverka i intervjun, varav 30 stycken gick med på att besvara frågorna angående deras åsikter gällande visitationszoner i Danmark. När detta antal erhöles, uppnåddes ett kumulativt urval då den insamlade informationen ansågs tillräcklig för forskningssyftet (Denscombe 2018, s. 78).

Då studien strävar efter att ge insikt i vad de boende i Nørrebro har för åsikter gällande visitationszoner i Danmark, gjordes ett explorativt urval (Denscombe 2018, s. 58). Vidare användes ett icke-sannolikhetsurval i och med att det slumpmässiga valet av intervjupersoner aldrig är fullständigt slumpmässigt då forskarens egna värderingar och åsikter alltid har en påverkan (ibid., s. 59). Med grund i icke-sannolikhetsurvalet gjordes ett bekvämlighetsurval, vilket innebär att forskarens bekvämlighet ligger i fokus då de enheter som blir föremål för undersökningen är lättillgängliga (ibid., s. 71). Den viktigaste fördelen med bekvämlighetsurvalet är dock att det är ett enkelt, billigt och snabbt tillvägagångssätt. I detta fall kan bekvämlighetsurvalet observeras i att de personer som tillfrågades om medverkan i intervjun, var de som fanns tillgängliga vid tidpunkten för undersökningen. Vidare beaktades inte intervjupersonernas könstillhörighet då studien inte eftersträvar att undersöka eventuella könsskillnader i de boendes åsikter kring användandet av visitationszoner. Detta då forskningsområdet är relativt utforskat, vilket bidrar till att en grundläggande undersökning prioriteras med förhoppning om framtida forskning som kan undersöka studiens syfte utifrån ytterligare perspektiv. Denna förhoppning grundas i det faktum att kön är en central faktor inom samhällsvetenskaplig forskning.

De intervjuer som genomfördes var utformade på ett semistrukturerat sätt, vilket innebär att en intervjuguide konstruerades i förhand (se bilaga 1 och 2) med bestämda frågor som skulle behandlas. Denna guide utformades både på svenska och engelska i förberedelse för en eventuell språkbarriär mellan forskare och intervjupersoner, och när intervjuerna väl genomfördes visade sig detta vara ett bra beslut då det snabbt blev tydligt att intervjuer på engelska erbjöd en mer detaljerad förståelse av intervjupersonernas åsikter. Intervjuguidens frågor berörde intervjupersonernas upplevda trygghet före och efter införandet av en visitationszon i Nørrebro, samt vilka positiva och negativa aspekter de anser finns med användandet av visitationszoner i Danmark. Då intervjuerna var semistrukturerade fanns det även en viss flexibilitet i att intervjupersonerna fick utveckla sina idéer och tala mer fritt om ämnet som intervjuerna berörde (Denscombe 2018, s. 269). Vidare spelades intervjuerna in

för att minnet av dessa inte skulle kunna förvrängas, samt för att en transkribering av materialet skulle möjliggöras (Denscombe 2018, s. 284-285). En sådan transkribering underlättar analysen av den data som samlats in, genom att detaljer och skillnader i intervjupersonernas uttalanden synliggörs i större utsträckning än då intervjuerna enbart analyseras med hjälp av ljudupptagningen (ibid., s. 395). Beslutet att transkribera materialet var centralt för valet av beskrivande analys som analysmetod, och baserat på det som sedan framgick från transkriberingen gjordes en kategorisering för att underlätta analysen, samt för att besvara den första frågeställningen.

2.1.2 Beskrivande analys

För att analysera det insamlade materialet, i form av intervjuerna, tillämpades en beskrivande analys, vilket resulterade i en argumentationsöversikt. Denna metod innebär att en individs argument struktureras och sedan systematiskt tolkas utefter ett antal principer. Den första av dessa principer behandlar individens argumentation och det faktum att åsikter inte kan tillskrivas denne om det inte finns god grund i argumenten för att dessa är sanna. Dessutom får inte avsaknaden av vissa argument och otydlighet i argumentationen användas för att avfärda personens resonemang som bristande. Den andra principen benämns välvillighetsprincipen och berör situationer då forskaren inte vet vilken tolkning som individen avsåg och därmed ställs inför ett tolkningsval. Här ska forskaren utgå från att individen uppriktigt försöker argumentera för något denne anser korrekt och väsentligt, och tolka argumentationen på så sätt att den blir så intressant och slagkraftig som möjligt. (Björnsson, Kihlbom & Ullholm 2009, s. 128)

I denna studie genomfördes den beskrivande analysen på så sätt att återkommande argument i intervjuerna identifierades, varav dessa sedan användes som mall för att kategorisera intervjupersonernas argument. De kategorier som konstruerades benämndes "Maktmissbruk", "Påverkan på kriminalitet" och "Skapa trygghet", och inom dessa utformades vissa underrubriker. Vidare beskrevs dessa återkommande argument och förklarades utifrån de teorier och tidigare forskning som studien anser relevanta. Då resultatet från intervjuerna på detta sätt är en stor del av analysen togs beslutet att kombinera resultat och analys till ett avsnitt benämnt "Analys".

2.1.3 För- och nackdelar med metodvalet

Med bakgrund i studiens problemformulering ansågs valet av Nørrebro som undersökningspopulation lämpligt då det var i detta område som den senaste visitationszonen

i Danmark upprättades. Detta kan bidra till att invånarna är mer medvetna om åtgärden och därmed kan bidra med mer utvecklade svar. Ytterligare något som kan bidra med mer beskrivande svar är det faktum att intervjuer valdes som metod i stället för enkäter, vilket hade kunnat vara en annan lämplig metod för studiens syfte. Detta eftersom enkäter bland annat hade underlättat insamlandet av data, i och med att metoden gör respondenter mer lättillgängliga och därmed gör genomförandet mindre tidskrävande (Denscombe 2018, s. 294). Dock hade en enkätstudie medfört problem gällande distributionen av frågeformulär eftersom studien enbart syftar till att tillfråga boende och de som ofta vistas i Nørrebro. I och med detta anses intervjuer vara den mest lämpliga metoden, särskilt då den form av intervju som tillämpades inte är lika tidskrävande som vanliga intervjuer då den enda förberedelsen som krävs är utformandet av en intervjuguide. Alltså krävs det inte att intervjuer bokas in, vilket kan inneha problem med forskarens och respondentens respektive schema. Att denna form av intervjuer är den mest lämpliga metoden för studiens syfte styrks även av det faktum att andra studier använt en liknande metod, i form av korta intervjuer med de individer som var närvarande vid intervjuernas genomförande (Bieling, Plieninger, Pirker & Vogl 2014; Iverlund & Larsson 2014). Dock kan användandet av korta intervjuer leda till att respondenternas svar blir mindre utförliga, vilket kan leda till att materialet inte går lika djupt in på studiens ämne jämfört med om längre intervjuer hade tillämpats. Däremot medför metodvalet en möjlighet till att kontinuerligt avgöra huruvida fler intervjuer behöver genomföras eller inte, något som bidrar till en viss flexibilitet i insamlandet av data. Slutligen kan en nackdel med metoden vara att urvalet kan ha påverkats av det faktum att forskarna är kvinnor och att det därmed känns mer bekvämt att tillfråga, vad som för forskarna verkar vara, andra kvinnor. Alltså kan urvalet vara vinklat på så sätt att fler kvinnor tillfrågades än män, men då studien inte syftar till att undersöka könsfördelningen i respondenternas åsikter kring användandet av visitationszoner i Danmark anses detta eventuella påverkade urval inte ha en avgörande inverkan på studien och dess resultat.

2.2 Material

2.2.1 Insamling av tidigare forskning

Vid insamlandet av material i form av tidigare forskning användes sökmotorerna Google Scholar och LUBsearch. De sökord som tillämpades var både på svenska och engelska för att få en bred bild av forskningsområdet, varav dessa var: “upplevd trygghet”, “visitationszoner”, “visitationszoner och upplevd trygghet”, “visitationszoner och personligt intrång”,

“visitationszoner och rasprofilering”, “stop and search zones”, “stop and search zones and perceived safety” och “stop, question and frisk racism”. Utifrån dessa sökord tillämpades kedjesökning, vilket innebär att andra uppsatser och tillhörande referenslistor användes för att hitta relevanta källor (Umeå universitet 2023). Utöver detta användes även tidigare kurslitteratur på kriminologiprogrammet vid Lunds universitet.

2.2.2 Det insamlade materialets kvalitet

Vid bedömning av kvaliteten hos de genomförda intervjuerna kan fyra kriterier användas (Denscombe 2018, s. 420). Det (1) första av dessa behandlar datas validitet, alltså dess trovärdighet, och berör huruvida data kan påvisas vara exakt och träffsäker, något som i denna studie påvisas genom att utdrag från de genomförda intervjuerna används i analysen. Vidare behandlar det (2) andra kriteriet datas tillförlitlighet och tendensen för forskarens “jag” att vara sammankopplat med hur den valda metoden tillämpas (ibid., s. 421). Till följd av detta berör tillförlitligheten huruvida en annan person skulle få samma resultat och komma fram till samma slutsatser om denne utförde en likadan studie. För att hantera denna fråga krävs en tydlig redogörelse för studiens metoder, analys och beslutsfattande, alltså att en granskning av forskningsprocessen möjliggörs. Under avsnitt 2 beskrivs studiens metod och material på ett grundläggande sätt, vilket bidrar till studiens tillförlitlighet. Dessutom synliggörs forskarnas möjliga påverkan på materialet under avsnittet 2.1.2 där det beskrivs hur forskarnas kön kan ha haft inverkan på vilka individer som tillfrågades angående deltagande i studien. Det (3) tredje kriteriet beskriver hur kvalitativ forskning många gånger baseras på omfattande studier av ett relativt litet antal fall, vilket väcker frågor angående studiens generaliserbarhet och hur representativa dessa fall är (ibid., s. 422). Denna studie grundas i korta intervjuer och därmed kan dess generaliserbarhet ifrågasättas, men då studiens resultat inte syftar till att generaliseras, är detta inte av relevans. Avslutningsvis behandlar det (4) fjärde och sista kriteriet studiens objektivitet, alltså huruvida en studies resultat kan anses opåverkade av den eller de forskare som genomfört den (ibid., s. 423). Eftersom kvalitativa data alltid genomgår en tolkningsprocess finns det ingen forskning som inte har påverkats av forskaren, och därmed gäller detta även denna studie. För att försöka minska effekten av detta övervägs olika teorier för att hitta den mest relevanta. Dessutom inkluderas även den data som avviker från genomsnittet.

2.3 Etiska överväganden

Det finns vissa forskningsetiska huvudprinciper som forskare ska förhålla sig till vid genomförandet av studier (Bryman 2018, s. 170). Den (1) första benämns informationskravet och innebär att forskare är skyldiga att informera respondenter om studiens syfte, samt att deltagandet är frivilligt och att de kan avbryta medverkan när de vill. Den (2) andra principen berör respondenters samtycke och betecknas därmed samtyckeskravet, varav detta syftar till hur respondenter själva ska kunna bestämma huruvida de vill medverka i en studie eller inte. Vidare benämns den (3) tredje principen konfidentialitetskravet, vilket behandlar det faktum att respondenters personliga uppgifter ska hanteras och förvaras på ett konfidentiellt sätt (Bryman 2018, s. 170-171). Den (4) sista principen syftar till att de uppgifter som samlas in om respondenterna enbart ska användas för forskningsändamålet, och betecknas nyttjandekravet.

De två förstnämnda principerna iaktogs i början av intervjuerna då respondenternas samtycke inhämtades och de informerades om samtliga punkter innefattade i informationskravet. Konfidentialitetskravet uppnåddes då inga uppgifter samlades in om respondenterna, och nyttjandekravet genom att de inspelningar som gjordes under intervjuerna enbart användes för studiens syfte.

3. Teori och tidigare forskning

3.1 Teori

3.1.1 Kontrollmodellen

Ingrid Sahlin (2000, s. 85) har utvecklat en typologi för brottspreventiv verksamhet, varav en del är kontrollmodellen. Inom denna modell förväntas människor begå brott i de fall det finns möjlighet till det och då det anses värt det, och därmed är denna form av brottsprevention inriktad på att reglera beteendet hos individer, grupper eller hela befolkningen (ibid., s. 87, 99, 101). Detta genom att bevaka platser och personer med hjälp av ordningspolisverksamhet och övervakning, för att omedelbart förhindra brott. I och med detta är syftet med kontrollmodellen att minska de aspekter av en situation som på kort sikt ökar risken för att brott begås. Det överordnade värdet hos kontrollmodellen och dess preventiva åtgärder är samhällets ordning, vilket innebär att detta är det som ämnas skyddas av insatserna (ibid., s. 86-87).

En kritik som framförts mot diverse kontrollteorier, vilka ingår i kontrollmodellen, är att dess effektivitet kan påverkas av "crime displacement", alltså brottsförflyttning (Walklate 2017, s. 82). Detta begrepp betecknar det faktum att en områdesbaserad brottsprevention kan leda till att den kriminalitet som ämnas förhindras i stället begås vid en annan tidpunkt eller en annan plats (Walklate 2017, s. 82).

3.1.2 Rutinaktivitetsteorin

Rutinaktivitetsteorin, etablerad av Lawrence E. Cohen och Marcus Felson (1979 se Newburn 2017, s. 305), är en variant av kontrollteori som argumenterar för att brottsprevention bör fokusera på den situation i vilken brottet begås snarare än på gärningspersonen, och utgår därmed från frågan "Varför begår individer inte brott?". Cohen och Felson (ibid.) menar att variationer i brottsnivån orsakas av förändringar i en persons vardagliga rutinaktiviteter, till exempel arbete och sömn, när tre element är närvarande i tid och rum. Dessa är (1) en gärningsperson med kriminella tendenser och förmågan att kunna agera på dessa, (2) en person eller ett objekt som utgör en lämplig måltavla för gärningspersonen och (3) avsaknaden av en väktare som är kapabel till att förhindra brottet. När dessa tre element samspelar kan en lagöverträdelse ske, och därmed bör brottspreventiva åtgärder fokusera på att eliminera en eller flera av dessa element (ibid.). Detta kan genomföras på olika sätt, exempelvis genom att sätta in åtgärder i syfte att skydda brottsobjektet eller förändra en plats för att göra denna mindre attraktiv för gärningspersoner (Brottsförebyggande rådet u.å.).

Sandra Walklate (2007, s. 44) beskriver viss kritik som framförts mot rutinaktivitetsteorin, varav en del av denna kritik behandlar hur teorin inte strävar efter att förklara motivationen bakom kriminella handlingar. Vidare försöker teorin inte heller förklara de sociala faktorer som skulle kunna påverka rutinaktivitetsteorins tre element och samspelen mellan dessa (ibid.). Dock påpekar Walklate att teorin har uppmärksammat hur kriminalitet kan anses inneha en viss struktur, vilket har belysts med hjälp av de tre element som teorin lyfter.

3.1.3 Stämplingsteorin och vardagliga teorier om polisiär rasism

Det som idag benämns stämplingsteorin utvecklades av Frank Tannenbaum som menade att lagöverträdare inte i sig är annorlunda från andra laglydiga individer (Newburn 2017, s. 231). Han pekade på att det i stället är processen av att definiera någon som lagöverträdare som är av betydelse, alltså att stämpla en individ som avvikande. Vidare skiljer Edwin Lemert på primär och sekundär avvikelse, där primär sådan syftar till avvikande beteende som

mestadels går onoterat av utomstående (Newburn 2017, s. 231-232), något som medför att det inte sker en stämpling av individen som avvikande. Sekundär avvikelse syftar däremot till när det sker en social respons på det avvikande beteendet, och som i sin tur leder till att lagöverträdaren går in i en försvarsposition och därmed får en förändrad självbild som denne eventuellt kan välja att leva upp till (ibid.). Om detta sker kan lagöverträdaren anses spegla den stämpel som utomstående har tilldelat denne, vilket kan påverka individens moral, till exempel vilka beteenden som anses vara lämpliga och legitima, och därmed resultera i en fortsatt kriminalitet i framtiden (ibid., s. 236).

En kritik som har lyfts mot stämplingsteorin är det faktum att dess huvudsakliga fokus ligger på den sekundära avvikelsen, något som leder till att teorin misslyckas med att belysa de villkor och förhållanden som medfört den stämpel som individen tilldelats (Hilte 1996, s. 118). En annan kritik som synliggjorts är att stämplingsteorin enbart förklarar brott som har begåtts och där lagöverträdaren ertappats, den förklarar med andra ord inte den kriminalitet som går obemärkt förbi och som därmed inte stämplas som avvikande beteende (Bergström 2019, s. 63). Trots att stämplingsteorin har sina svagheter menar Bergström (ibid.) dock att teorin, på ett fördelaktigt sätt, belyser hur den initiala samhälleliga reaktionen på det avvikande beteendet kan öka risken för framtida kriminalitet hos den stämplade individen.

Theodore Sasson (1995, s. 2) genomförde en studie i syfte att undersöka hur kriminalitet konstrueras i media och bland gemene man, alltså hur kriminalitet diskuteras i termer av vad som orsakar det och hur det kan åtgärdas. I denna studie identifierade Sasson (ibid., s. 13, 16) ett flertal ramverk som används vid sådana diskussioner, varav en är det han benämner "racist system", det vill säga ett rasistiskt system. Detta ramverk behandlar rättsväsendets reaktion på kriminalitet mer än vad det behandlar dess orsaker, och framställer rättsväsendet som ett verktyg för rasistiskt förtryck (ibid., s. 16, 106). I de fall då ramverket faktiskt berör kriminalitetens orsaker kopplas detta till stämplingsteorin, eftersom polisens diskriminering av individer tillhörande etniska minoriteter anses utgöra en orsak till lagöverträdande beteende (ibid.). Denna tes nämndes dock inte av någon av Sassons (ibid., s. 117, 124) studiedeltagare, däremot benämndes polisens diskriminerande beteende som en sorts dubbelmoral mot svarta individer, då dessa ansågs behandlas orättvist i förhållande till vita individer. Dessutom ansågs polisen även mer benägna att bedöma anklagelser mot svarta individer som trovärdiga, jämfört med anklagelser mot vita individer. För att belysa denna dubbelmoral i polisens beteende citerade Sasson (ibid., s. 16) en, på 1960-talet, högt uppsatt amerikansk politiker: "We have in these United States lived under a dual system of justice, one for the white, one for the black."

3.1.4 *Code of the street*

Elijah Anderson (1994, s. 82) har genom forskning kring gatukulturen i innerstäder utvecklat en teori om *code of the street*, vilket är ett normsystem som består av informella regler som styr offentligt beteende mellan människor, och då även våldsamt sådant. Dessa regler förser människor med riktlinjer för hur de ska bete sig när de vistas på gatorna, men även hur de ska reagera om de utmanas av andra individer. En kunskap om denna "gatans kod" verkar skyddande och Anderson (ibid.) beskriver det som en nödvändig kunskap för att kunna röra sig i samhället. Vidare bedöms detta normsystem som rättvist av medlemmar i gatukulturen då möjligheten att ha kunskap om det anses finnas för alla, vilket medför att alla som vistas på gatorna förväntas kunna reglerna (ibid., s. 89). Centralt för "gatans kod" är att förtjäna respekt och sedan behandlas följaktligen (ibid., s. 82). Inom gatukulturen och bland unga individer är respekt något som är svårt att erhålla och lätt att förlora, men de som väl har lyckats uppnå en tillräcklig mängd respekt kan undgå att bli besvärade på offentliga platser. Detta innebär att de kan undvika att bli förolämpade, men att de även kan undvika fysisk fara.

Att "gatans kod" kan verka skyddande för individer som befinner sig i utsatta områden medför att risken för viktimisering kan komma att reduceras för den som är medveten om detta normsystem (Stewart, Schreck & Brunson 2008, s. 137). Dock har Stewart et al. (ibid.) genomfört en studie för att undersöka huruvida denna tes alltid kan anses tillämplig, varav resultatet påvisade att personer som använder "gatans kod" i stället har en ökad risk för att viktimiseras. Alltså motsäger studiens resultat Andersons (1994, s. 82) teori om att "gatans kod" har en skyddande effekt gentemot viktimisering. För att åtgärda den ökade viktimiseringen som Stewart et al. (2008, s. 142) anser medföljer användandet av "gatans kod", föreslår de att insatser som syftar till att öka tilliten för rättsväsendet bör tillämpas i områden där "gatans kod" är väletablerad. En sådan insats som forskarna (ibid., s. 143) nämner är förbättrandet av interaktioner mellan polis och invånare, samt skapandet av givande relationer mellan dessa två parter. Resultatet av en sådan insats kan, som tidigare nämnt, vara en ökad tillit, men även att invånarna i området för insatsen blir mer laglydiga (ibid.). Detta då invånarna i större grad anser sig ha blivit behandlade rättvist och med respekt, något som även bidrar till att de med större sannolikhet samarbetar med polisen. Stewart et al. (ibid.) menar alltså att ett förstärkande av relationen mellan polis och invånare i ett område styrt av "gatans kod" kan leda till att individers risk för att begå eller utsättas för våldsbrott reduceras.

Teorin om *Code of the street* behandlar offentligt mellanmänniskt beteende, och dess regler styr framförallt hur individer som vistas bland allmänheten ska lämna utrymme åt andra och på så sätt visa respekt, samt hur dessa individer ska bemöta en eventuell förolämpning (Anderson 1994, s. 82). Reglerna styr även våldsamt mellanmänniskt beteende i offentligheten. Då teorin behandlar hur individer bemöter provokationer, och då även våldsamma sådana, kan den anses vara irrelevant för denna studies syfte. Dock kan teorin likväl anses användbar då den del som redogör för hur individer visar respekt till andra i det offentliga rummet kan appliceras på vissa av de argument som framkom av de intervjuer som genomfördes i Nørrebro.

3.1.5 Stig Strömholm och skydd för privatlivet

Stig Strömholm (1971, s. 698), en internationellt erkänd jurist och tidigare rektor för Uppsala universitet, ville få grepp om det otydliga ämnesområdet “skydd för privatlivet” och ansåg det då lämpligt att göra en indelning. För att åstadkomma detta fann han att det var mest passande att precisera vilka konkreta åtgärder som vid tolkning av termen “privatliv” kan anses vara kränkningar. Dessa konkreta åtgärder, som kan ses som kränkningar, kan delas in i tre huvudgrupper:

1. Intrång, vare sig i fysisk eller annan mening, i en persons privata sfär;
2. insamlade av uppgifter om en persons privata förhållanden;
3. offentliggörande eller annat utnyttjande (t.ex. som bevis inför rätta, som medel för utpressning) av material om en persons privata förhållande.

(Stig Strömholm 1971, s. 698)

Den första av dessa huvudgrupper kan kopplas till Danmarks användning av visitationszoner då denna åtgärd kan anses utgöra ett intrång i en persons privata sfär. I och med detta anses Strömholms (1971, s. 698) indelning relevant för denna studies diskussion.

3.2 Tidigare forskning

3.2.1 Maktmissbruk

3.2.1.1 Etnisk profilering

Aydin Soei (2011, s. 10, 19-20) har i Nørrebro genomfört en studie vid namn *Vrede unge Mænd* som lyfter hur unga män med etnisk bakgrund möts av negativa förväntningar och stigmatisering, enbart på grund av området de befinner sig i. I och med detta var syftet med studien att lyfta de etniska minoriteternas röster och, med ett ungdomsperspektiv, belysa bostadsområden som många gånger klassas som "ghetton" av omvärlden. För att uppfylla detta syfte har Soei (ibid.) genomfört intervjuer med ungdomar som är andra generationens invandrare, men även med bland annat socialarbetare och poliser som är verksamma i området. Socialarbetare som arbetar med barn och unga från Nørrebro är medvetna om att många av de unga män som har en invandrabakgrund är vana vid att bli stoppade av polisen på gatan (ibid., s. 27). Detta särskilda fokus på unga män som tillhör etniska minoriteter, som har funnits från 1990-talet och framåt, kan anses bero på det faktum att dessa personer och deras agerande framställs som kriminellt i samhällsdebatten, trots att enbart en väldigt liten del av dessa ungdomar faktiskt ägnar sig åt olagliga aktiviteter. Soei (ibid., s. 156, 160) presenterar statistik som Köpenhamnspolisen har tagit fram, vilken påvisar hur en slumpmässig ung man med invandrabakgrund löper en fem gånger så stor risk att bli visiterad i en visitationszon, jämfört med en etnisk dansk. Denna överrepresentation av etniska minoriteter menar den dåvarande biträdande polischefen vid Köpenhamnspolisen inte beror på att polisen använder etnicitet som markör i det brottsbekämpande arbetet. Han menar i stället att det är en följd av att en stor del av de genomförda visitationszonerna har skett i områden där etniska minoriteter representerar en stor del av invånarna. Om detta hade tagits med i bedömningen menar den biträdande polischefen att en sådan överrepresentation inte hade gjort sig gällande. Dock förklarar Soei (ibid., s. 160) hur de etniska minoriteterna i de områden av Nørrebro där visitationszoner har genomförts utgör en klar minoritet, detta vid tidpunkten för hans studie.

De unga män som Soei (2011, s. 153) har intervjuat påpekar hur den kontroll som visitationszoner innebär inte enbart påverkar de som tidigare har begått brott, utan även de som har ett "rent" brottsregister. Visitationszonerna uppfattas av ungdomarna som en symbol för att alla medborgare inte står lika inför lagen och att hudfärg, ålder och bostadsort bildar en skiljelinje för vem polisen väljer att visitera eller inte (ibid., s. 94). Dessutom uttrycker

ungdomarna hur upprättandet av en visitationszon i deras bostadsområde bidrar till en upplevelse av att deras rättssäkerhet är under attack då polisen inte behöver motivera bakgrunden till visiteringen, något som kan utnyttjas av de poliser som har en tendens att missbruka den makt som deras yrke innebär (Soei 2011, s. 159). Alla dessa faktorer som visitationszoner kan bidra med medför att intervjupersonerna uttrycker en känsla av att vara andra klassens medborgare och att inte bli erkända i det danska samhället (ibid., s. 31). Faktorerna kan även bidra till ökad misstro mot rättsväsendet, vilket i sin tur kan leda till att även ungdomarna börjar generalisera och därmed skapa en stereotyp bild av polisen som helhet, trots att alla poliser inte är diskriminerande mot etniska minoriteter (ibid., s. 287).

3.2.1.2 Intrång på den personliga friheten

I artikeln *Strafbarhed og straf for besiddelse af kniv* presenteras Trine Baumbachs (2010, s. 48) studie, vilken behandlar knivförbudet i vapenlagen §4, stk.1, i ljuset av den straffrättsliga principen och den Europeiska konventionen om skydd för mänskliga rättigheter. Här presenteras även bestämmelsen kring inrättandet av visitationszoner, med hänvisning till Europeiska domstolen för mänskliga rättigheters dom i målet *Gillan och Quinton mot Förenade kungariket*. Baumbach (ibid., s. 53) redogör för hur denna dom skapat diskussioner kring huruvida den danska lagstiftningen angående upprättandet och genomförandet av visitationszoner är förenlig med artikel 8 i Europakonventionen. Denna artikel heter *Rätt till skydd för privat- och familjeliv* och behandlar varje persons rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sin korrespondens och sitt hem (SFS 1994:1219). Offentliga myndigheter får göra undantag från denna bestämmelse när det finns lagstöd för det och när det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt för förebyggandet av brott eller oordning, skydd för moral eller hälsa, skydd för andra personers fri- och rättigheter eller den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten eller lands ekonomi. Domen i målet *Gillan och Quinton mot Förenade kungariket* berör den lagstiftning som tidigare fanns i Storbritannien, vilken innebar att ett visst område kunde bli föremål för en visitationszon med syfte att förhindra terrorbrott. Den Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter fann att insatsen utgjorde ett ingrepp mot rätten till privatliv enligt artikel 8 i Europakonventionen, med bakgrund i att befogenheterna för både upprättandet och genomförandet av visitationszoner var alltför vida och diffusa (Baumbach 2010, s. 53).

Baumbach (2010, s. 54) menar att de danska och engelska bestämmelserna angående visitationszoner har många likheter, men även vissa skillnader. En likhet hon lyfter är att polisen inte behöver ha konkreta materiella förutsättningar för att upprätta en visitationszon,

något som nämns i den danska lagstiftningen men som enligt Baumbach (2010, s. 54) enbart görs ytligt. En annan likhet hon belyser är att polisen inte behöver ha en konkret brottsmisstanke för att genomföra en visitering. Dessa två likheter måste dock jämföras med den största skillnaden mellan den danska och den engelska lagstiftningen, nämligen vilket föremål som visitationszonen syftar till att beslagta (ibid.). Den danska lagstiftningen avser enbart vapen som i sig är förbjudna att bära eller inneha på, för allmänheten, tillgängliga platser, medan den engelska lagstiftningen avsåg föremål som kunde anses användas i samband med terroristdåd. Detta innebär att många av de vapen som den engelska lagstiftningen syftade på, i sig själva är lagliga att bära eller inneha. Därtill var det enligt den engelska lagstiftningen dessutom straffbart att motsätta sig att polisen genomför en visitering, något som inte föreligger i den danska lagstiftningen (ibid.).

I och med att den danska och den engelska lagstiftningen gällande visitationszoner inte är identiska, hävdar Baumbach (2010, s. 54) att det inte kan fastslås att den danska lagstiftningen utgör en kränkning mot artikel 8 i Europakonventionen. Däremot menar hon att ett förtydligande av de materiella förutsättningarna, både vid upprättandet och genomförandet av en visitationszon, bör uträttas för att förhindra eventuell framtida kritik.

3.2.2 Påverkan på kriminalitet

3.2.2.1 Minskad kriminalitet

David Weisburd, Alese Wooditch, Sarit Weisburd och Sue-Ming Yang (2015, s. 1-2) genomförde studien *Do Stop, Question, and Frisk Practices Deter Crime?* som syftade till att undersöka effekterna av "stop, question and frisk" i New York City. Detta är en metod som länge använts av polisen i NYC för att bekämpa kriminalitet, varav den innebär att polisen har befogenhet att stanna personer på allmänna platser och ställa frågor samt eventuellt visitera dem. Dock kräver denna åtgärd, till skillnad från de danska visitationszonerna, att polisen har en konkret brottsmisstanke mot den person de har för avsikt att visitera (ibid., s. 2). Metoden har orsakat en debatt kring huruvida den faktiskt förhindrar kriminalitet, och den har även kritiserats för att den ofta riktas mot unga personer och etniska minoriteter i specifika grannskap, vilket har lett till att en del forskare hävdar att åtgärden gör mer skada än nytta (ibid.). Weisburd et al. (ibid., s. 4) valde, i och med denna debatt, att samla in data kring utförda "stop, question and frisk"-insatser och jämföra detta med brottsstatistik från NYC. Detta påvisade ett samband mellan åtgärden och antalet brott på så vis att när antalet "stop, question and frisk"-insatser ökade, minskade antalet brott. Ett sådant samband kan

medföra att många drar slutsatsen att “stop, question and frisk” är anledningen till att kriminaliteten minskat, när det egentligen kan bero på andra, externa faktorer (Weisburd et al. 2015, s. 4). För att i större utsträckning kunna utesluta sådana andra faktorer lade Weisburd et al. (ibid., s. 5, 8) fokus på “stop, question and frisk”-insatsers påverkan på kriminalitet vid specifika delar av en gata. Studiens resultat visade att det fanns ett samband mellan kriminalitet och den brottsbekämpande åtgärden då gatusegment studeras. Forskarna (ibid., s. 8) studerade även sambandet mellan “stop, question and frisk” och kriminalitet, i aspekten av tidsintervall och fann även där ett samband.

Studiens resultat indikerar att då en “stop, question and frisk”-insats var närvarande, var sannolikheten för att ett brott skulle begås 30 procent mindre, jämfört med då “stop, question and frisk”-insatser inte var närvarande (Weisburd et al. 2015, s. 13). I och med detta drar Weisburd et al. (ibid., s. 16) slutsatsen att “stop, question and frisk”-insatser har direkta brottsförebyggande fördelar i synnerligen små geografiska områden, samt under en kort tidsperiod från och med upprättandet av insatserna i ett område. Därmed stödjer studiens resultat de argument som lyfts kring att “stop, question and frisk”-insatser motverkar kriminalitet, men det kan inte uteslutas huruvida andra polisiära strategier har liknande eller till och med bättre inverkan (ibid., s. 1).

3.2.2.2 “Ingen effekt”

I mastersavhandlingen “*It works in Denmark*” - a quantitative study on Danish stop and search zones beskriver Hedda Carlsson (2022, s. 3) hur det inte finns forskning angående visitationszoners effektivitet, och att det enda beviset på att åtgärden faktiskt fungerar är polisens uttalanden gällande detta. Studien syftar därmed till att bidra med empiriskt bevis angående om visitationszoner fungerar eller inte när det kommer till arbetet med att motverka kriminalitet, och då särskilt våldsbrott (ibid.). För att undersöka detta applicerar Carlsson (ibid.) den statistiska metoden difference-in-difference på statistik över våldsbrott, samt data på kommunnivå angående utfärdade visitationszoner. Studiens resultat visar att visitationszoner har en försumbar effekt på statistiken över våldsbrott och att metoden därmed är en ineffektiv sådan i arbetet med att motverka kriminalitet, och då särskilt våldsbrott (ibid., s. 35).

3.2.3 Skapa trygghet

3.2.3.1 Upplevd trygghet kopplad till polisiär närvaro

Maria Doyle, Louise Frogner, Henrik Andershed och Anna-Karin Andershed (2016, s. 20) genomförde studien *Feelings of Safety In The Presence Of the Police, Security Guards, and Police Volunteers* som bland annat syftade till att undersöka på vilket sätt uniformerad närvaro, till exempel polisnärvaro, påverkar individers upplevda trygghet. I studien använde forskarna samma definition för upplevd trygghet som Brottsförebyggande rådet gör, alltså att en individs upplevda trygghet är kopplad till dennes rädsla för brott (ibid.). För att undersöka syftet genomförde Doyle et al. (ibid.) en enkätstudie där de tillfrågade slumpmässiga individer om deras upplevda trygghet, kopplad till diverse bilder föreställande uniformerad närvaro i olika situationer.

I studiens avsnitt för tidigare forskning presenterade Doyle et al. (2016, s. 21) hur viss forskning har påvisat hur polisnärvaro kan vara en symbol för social kontroll, alltså de mekanismer och processer som reglerar individers beteende i förhållande till samhällets rådande regler, värderingar och normer (Nationalencyklopedin u.å.). De beskrev även hur polisiär närvaro kan vara en representation för att kriminalitet kontrolleras, samt att den samhällseliga ordningen upprätthålls, något som kan resultera i en minskad rädsla för brott och en ökad upplevd trygghet hos individer i området. Vidare redovisade de (Doyle et al. 2016, s. 23) även för hur formen av polisnärvaro har en inverkan på individers upplevda trygghet, då en ökning av närvaron, enligt tidigare forskning, inte verkar ha en lika stor effekt på den upplevda tryggheten. Detta i jämförelse med när polisen arbetar förebyggande genom att fokusera på och anpassa insatser efter områdets specifika kriminalitet, samt när de samverkar med lokalbefolkningen och andra myndigheter. Sammanfattningsvis kan polisnärvaro teoretiskt sätt motverka individers rädsla för brott och därmed öka deras upplevda trygghet (ibid., s. 21).

Den studie som Doyle et al. (2016, s. 33) genomförde påvisade att polisiär närvaro inte har en påverkan på den upplevda tryggheten, när poliserna närvarade på platser som, av individer i området, redan uppfattades som trygga. Närvaron hade dock en stor påverkan vid platser som tidigare uppfattades som otrygga.

3.2.3.2 Upplevd trygghet kopplad till lokalkännedom

I boken *No way out* beskrivs den studie som Waverly Duck (2015, s. 2) genomfört i ett område han benämner Lyford Street, vilket är beläget i nordvästra USA. Studien baseras på

en etnografisk observation av och intervjuer med invånare i området, med syftet att kunna observera den lokala ordningen. Området har länge befunnit sig i ekonomisk nedgång och detta, tillsammans med det faktum att det för unga, svarta män är nästintill omöjligt att få laglig anställning, har resulterat i att narkotikahandeln är den huvudsakliga sysselsättningen. Dock argumenterar Duck (2015, s. 3-5, 85) för att förhållanden i sådana samhällen där kriminaliteten är central inte nödvändigtvis antyder att det finns en avsaknad av social ordning. Han menar i stället att dessa förhållanden pekar på en välutvecklad social organisation som ger invånarna kunskap om hur de ska röra sig och föra sig i området, något som skapar trygghet och tillåter invånarna att överleva under alltmer desperata omständigheter. En del av denna kunskap är den respekt som kan observeras i Ducks (2015, s. 5) beskrivning av hur invånarna interagerar med områdets kriminella. I samband med att Duck förklarar denna sociala organisation gör han en koppling till Elijah Andersons (1994 se Duck 2015, s. 5) teori om *code of the street* som refererar till det normsystem som består av informella men allmänt uppfattade regler. Dessa regler styr offentligt mellanmänniskt beteende när brottsbekämpning och andra formella metoder för konfliktlösning saknas. Vidare påpekar Duck (2015, s. 65) även, i anknytning till den välutvecklade sociala organisationen som nämns ovan, hur insatser tillämpade av utomstående inte bidrog till en förbättring av Lyford Street, utan snarare medförde en försämring för ett växande, tätbefolkat och integrerat samhälle. Detta då de utomstående aktörerna saknade kunskap om den interna, sociala ordningen.

4. Analys

4.1 Maktmissbruk

4.1.1 Etnisk profilering

Sedan 1990-talet har unga män med invandrarbakgrund framställts som kriminella och avvikande i den danska samhällsdebatten, vilket kan observeras i till exempel hur arbetarkvarter benämns "invandrargetton" i den danska politiska sfären fram till år 2021 (Soei 2011, s. 10, 19, 27). Denna konstruerade bild av dessa unga män har lett till ett särskilt fokus från den danska polisen på denna grupp, varav detta fokus kan observeras i hur statistik som Köpenhamnspolisens har tagit fram visar att en slumpmässig ung man tillhörande en etnisk minoritet löper en fem gånger så stor risk att bli visiterad i en visitationszon, jämfört

med en etnisk dansk (Soei 2011, s. 27, 156, 160). Statistiken överensstämmer med det faktum att många unga män med invandrarbakgrund som bor i Nørrebro är vana vid att bli stoppade av polisen på allmänna platser (ibid., s. 27). Utifrån detta kan användandet av visitationszoner anses bidra till en stigmatisering av etniska minoriteter, på så sätt att dessa individer stoppas och visiteras oftare i en visitationszon än vad etniska danskar gör. Detta antagande uppmärksammades i ett flertal intervjuer då de boende i Nørrebro argumenterade kring negativa effekter med användandet av visitationszoner i Danmark.

[Do you see anything positive with the visitation zones?] [...] I think it's (visitationszoner) ehh... mostly ehh... it's mostly employed places with a lot, with a high ehh... specific type of immigrants so I find these laws to be ehh... discriminatory towards certain ethnic groups [...].

(Intervjuperson 13)

[Do you, can you think of anything negative with visitation zones?] Hmm... well it's, it could be for those who ehm... I know there is a lot of people around here who just live their everyday life but ehh... could in the police's eyes look like someone who ehm... were up to something, and for those guys, mostly guys, I feel sorry. So I know that could be like a very negative ehm... yeah.

(Intervjuperson 14)

[Can you see any specific negative aspects with visitation zones?] I mean the, the fact that they (polisen) don't know what they're looking for and what's the..., how do they choose? They usually pick on, on migrants or the non-white people more and that is the criteria that they have and the fact that the, this profiling is happening much more on people of eh... yeah, ethnic eh..., people here way more than Danes. I think many of the, especially guys eh... with black hair, they have been stopped at least once in their life in Copenhagen, but I don't think Danes, white Danes, they have such experience.

(Intervjuperson 20)

Ovanstående uttalanden visar relativt tydligt på hur de berörda respondenterna anser att användandet av visitationszoner i Danmark kan leda till etnisk profilering, en åsikt som delas med de unga män som Soei (2011, s. 94, 153) har intervjuat. Dessa har påpekat att visitationszoner även har en inverkan på individer som inte har begått brott tidigare, och alltså inte enbart på individer med ett brottsregister, samt att åtgärden synliggör hur alla medborgare inte står lika inför lagen och att polisen grundar beslut om visitering i bland annat hudfärg. Det faktum att det sker en eventuell etnisk profilering vid användandet av visitationszoner i Danmark kan förstås i termer av stämplingsteorin, där den primära avvikelser i detta fall syftar till hur individer som tillhör en etnisk minoritet har ett avvikande utseende jämfört med etniska danskar (Newburn 2017, s. 231-232). Denna primära avvikelse bidrar till en sekundär avvikelse, då det avvikande utseendet kopplas samman med den ovan nämnda samhällsdebatten angående framställandet av unga män med invandrarbakgrund som kriminella (Soei 2011, s. 27). En sådan sekundär avvikelse förverkligas när det sker en social respons på det avvikande utseendet (Newburn 2017, s. 231-232), i form av att polisen stannar och visiterar individer som tillhör en etnisk minoritet. Detta innebär att dessa personer stämplas som kriminella, en tendens som kan observeras i Köpenhamnspolisens statistik, vilken påvisar en fem gånger så hög risk för en ung man med invandrarbakgrund att bli visiterad, jämfört med en etnisk dansk (Soei 2011, s. 156, 160). En medvetenhet hos etniska minoriteter kring denna sekundära avvikelse och stämpling kan leda till en förändrad självbild, vilken, om individen väljer att leva upp till denna självbild, kan leda till en påverkan på dennes moral, och därmed medföra en eventuell framtida kriminalitet (Newburn 2017, s. 231-232, 236). Vidare påvisar de två sistnämnda citaten ovan hur det, utöver en etnisk profilering, även kan ske en könsmissig sådan på så sätt att män visiteras oftare än kvinnor. Statistik kring detta fenomen har dock inte eftersökts eftersom studien inte syftar till att undersöka könsskillnader i förhållande till användandet av visitationszoner i Danmark. Däremot kan en jämförelse göras mellan denna eventuella könsmissiga profilering och den statistik som presenteras i Soeis (2011, s. 156, 160) bok *Vrede unge Mænd*, vilken specifikt presenterar hur unga *män* tillhörande en etnisk minoritet löper större risk att bli visiterade än etniska danskar. Att det kan ske en eventuell könsmissig profilering går även i linje med det faktum att Soei (ibid.) enbart intervjuat unga *män* i sin studie.

Intervjupersonerna ovan uttrycker hur det förekommer en diskriminering mot vissa individer vid användandet av visitationszoner, men inte vad denna diskriminering kan leda till. Alltså anspelar respondenterna på stämplingsteorin på så sätt att de synliggör att det sker en stämpling. Dock diskuterar de inte hur en sådan stämpling kan leda till en eventuell

framtida kriminalitet, något som inte heller nämns av Sassons (1995, s. 117) studiedeltagare. Dessa diskuterar enbart att polisens beteende kan anses diskriminerande mot svarta individer, något som kan kopplas samman med de argument intervjupersonerna ovan uttrycker kring användandet av visitationszoner i Danmark. Diskussionerna som förs av både Sassons studiedeltagare och de boende i Nørrebro kan betraktas som en förenkling av stämplingsteorin, vilket medför att dessa individer kan anses resonera i linje med denna, fastän med vardagliga termer snarare än sociologiska sådana.

Vidare kan användandet av visitationszoner i Danmark, och den eventuella etniska profileringen som denna åtgärd kan medföra, även leda till ett minskat förtroende för det danska rättsväsendet hos etniska minoriteter (Soei 2011, s. 287). Detta kan bidra till att dessa individer tillskriver den danska polisen en stämpel som diskriminerande mot etniska minoriteter, trots att denna stämpel inte kan appliceras på samtliga poliser. Denna process liknar den som sker när etniska minoriteter stämplas som kriminella, och därmed kan det spekuleras kring huruvida en förändring av självbild och moral även kan inträffa hos poliser som stämplas som diskriminerande. Dock hade dessa förändringar, i detta fall, förmodligen inte lett till kriminalitet i den klassiska bemärkelsen, utan i stället blivit en form av maktmissbruk. Ett sådant ökat maktmissbruk kan skapa en ond spiral då maktmissbruket leder till ökad etnisk profilering, vilket i sin tur leder till ökad misstro för rättsväsendet. En sådan misstro för rättsväsendet kan resultera i att dess institutioner, till exempel polisen och domstolarna, stämplas som diskriminerande. Sammanfattningsvis kan visitationszoner vara kontraproduktiva i den mening att den stämpling som åtgärden möjligen bidrar till kan medföra en fortsatt kriminalitet, i stället för en minskad sådan. Utifrån intervjuerna kan det konstateras att de boende i Nørrebro ibland lutar sig mot denna kontraproduktiva betydelse i sina argument, dock mer sett till *att* en stämpel tilldelas och inte vad denna stämpel kan leda till.

4.1.2 Intrång på den personliga friheten

Enligt den indelning som Strömholm (1971, s. 698) gjorde av det juridiska ämnesområdet "skydd för privatlivet" och vad som inom detta kan anses vara kränkningar av privatlivet, kan användandet av visitationszoner i Danmark anses vara ett intrång på den personliga friheten. Detta då en grupp av de åtgärder som Strömholm ansåg kunde utgöra kränkningar är "[i]ntrång, vare sig i fysisk eller annan mening, i en persons privata sfär [...]" (ibid.). Att visitationszoner i Danmark kan anses utgöra en kränkning på detta sätt, var det ett antal respondenter som argumenterade för vid intervjutillfällena.

[Do you see anything negative about visitation zones?] Ehm... I think the lack of, or the sense of lack of freedom, or having to... possibly show everything you have even though you might not have anything [...].

(Intervjuperson 7)

[Would you think you would feel safer before or after a visitation zone?] Hm... I don't know. [...] Ehm... but I can imagine why they (polisen) do it, ehm..., however, I would feel more, what is the word, frowned upon? Like they're just coming up to me without asking for consent, like they're just doing it. I definitely wouldn't feel safe by that, at all, no I wouldn't like that.

(Intervjuperson 18)

[Ehm... do you think you could see any negative things about visitation zones?] Ehm... I mean if I should look at it just from an objective perspective, if you could say that, then it's kind of an invasion of your personal privacy in a kind of way because you think that it's only the ones who are guilty that they (polisen), they target, but they don't know obviously because they also stop me and ehh... it's a bit uncomfortable to know that the police can just say "strip down your clothes because we need to check if you have drugs on you", even though you don't have it.

(Intervjuperson 19)

I enlighet med dessa tre citat har det i Danmark förts en diskussion om huruvida den danska lagstiftningen gällande visitationszoner strider mot artikel 8 i Europakonventionen (Baumbach 2010, s. 53), vilken behandlar varje persons rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sin korrespondens och sitt hem (SFS 1994:1219). Denna diskussion grundades i målet *Gillan och Quinton mot Förenade kungariket* då denna dom ansåg att den engelska lagstiftningen angående visitationszoner bröt mot artikel 8 i Europakonventionen (Baumbach 2010, s. 53). Alltså ansåg den Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter, baserat på att befogenheterna kopplade till visitationszoner var alltför vida och diffusa, att åtgärden utgjorde ett intrång på den personliga friheten (ibid.). Det kan därför spekuleras kring att även den danska lagstiftningen gällande upprättandet och genomförandet av visitationszoner utgör ett brott mot den personliga friheten. Dock motbevisar Baumbach (ibid., s. 54) denna tes då hon

förklarar hur skillnaden mellan den engelska och den danska lagstiftningen gällande visitationszoner är grundläggande i avgörandet av huruvida den danska lagen bryter mot Europakonventionens åttonde artikel.

Trots att den danska lagstiftningen angående visitationszoner inte bryter mot Europakonventionen, kräver ett upprättande likväl att tillräckliga anledningar föreligger (SFS 1994:1219). Om så inte är fallet kommer ett användande av åtgärden kunna anses olagligt, vilket innebär att när beslut om upprättandet av en visitationszon ska tas, måste en avvägning göras (ibid.). Detta sett till om något av de undantag som presenteras i Europakonventionens artikel 8 uppfylls på ett sätt som kan anses tillräckligt för att berättiga ett intrång på den personliga friheten. Till exempel får offentliga myndigheter arbeta med förebyggandet av brott eller oordning, oberoende av om det bryter mot artikel 8 eller inte. Sammanfattningsvis kräver upprättandet av en visitationszon att ansvarig myndighet grundar beslutet i tillräckliga anledningar, något som två intervjudeltagare argumenterade för.

[Do you see any negative effects with visitation zones?] Ehhmm... I think like in some aspects it's also like violation of privacy and stuff like that, that you need to consider, so I would definitely say that you need to..., I think that there should be a good reason for making a zone a visitation zone. Ehm... but I also feel like in this case there was, ehm but I don't, I don't think it's something that they should do unless there is a valid reason for it.

(Intervjuperson 27)

[Do you see any negative aspects with visitation zones?] Ehhmm... I've heard sometimes about the like stopping people that have no connection to anything at all, and that kind of sucks, but rather one too much than one too little, yeah.

(Intervjuperson 9)

Intervjuperson 27 argumenterar kring hur hen anser att visitationszoner utgör ett intrång på den personliga friheten, och att det därmed måste föreligga giltiga anledningar bakom användandet av åtgärden. Detta går i linje med Europakonventionens åttonde artikel. Vidare påvisar citatet från intervjun med intervjuperson 9 hur denne anser att det är olyckligt att individer utan kriminell koppling stoppas och visiteras, men att intrånget av den personliga friheten som detta innebär övervägs av den inverkan som visitationszoner eventuellt kan ha på

kriminaliteten. Alltså argumenterar intervjuperson 9 för att chansen att identifiera individer med kriminella kopplingar är viktigare än att värna om den personliga friheten, och därmed utgör detta en acceptabel anledning för att upprätta visitationszoner. Här genomför intervjupersonen en avvägning liknande den som officiella myndigheter måste göra vid införandet av åtgärder som kan bryta mot artikel 8 i Europakonventionen.

Avslutningsvis finns det en delad uppfattning bland de intervjuade personerna kring huruvida den danska lagstiftningen gällande visitationszoner faktiskt utgör ett intrång på den personliga friheten eller inte. Detta trots att lagen har bevisats legitim så länge officiella myndigheter förhåller sig till de krav som finns uppställda gällande att få åsidosätta bestämmelserna i Europakonventionens åttonde artikel.

4.2 Påverkan på kriminalitet

4.2.1 Minskad kriminalitet

Inom kontrollmodellen innefattas brottspreventiva åtgärder som syftar till att bibehålla samhällets ordning genom att reducera situationella faktorer som på kort sikt ökar risken för kriminalitet (Sahlin 2000, s. 86-87, 99, 101). Detta med hjälp av användandet av övervakning och ordningspolisverksamhet för att bevaka personer och platser. I och med detta kan användandet av visitationszoner i Danmark anses vara en åtgärd som har utgångspunkt i kontrollmodellen, vilket innebär att dessa visitationszoner borde bidra till en reducerad kriminalitet och ett upprätthållande av samhällets ordning. Bilden av att åtgärden har en sådan brottsreducerande effekt var ett argument som vissa boende i Nørrebro lyfte i förhållande till positiva aspekter med användandet av visitationszoner i Danmark.

[Okay, do you see any positive aspects about visitation zones?] [...] it's also good that... ehh... it helps them catch more of the guilty people.

(Intervjuperson 19)

[Can you see any positive aspects with visitation zones?] Positive aspects, yes, I guess eh... I guess the gangs will stay away from certain parts of the city because otherwise they get arrested, ehm... so, somehow they (polisen) can control them better I think, I guess so, I don't know much about it, I guess so.

(Intervjuperson 25)

I och med att visitationszoner kan anses vara en del av kontrollmodellen, kan denna åtgärd kopplas till rutinaktivitetsteorin, som även den kan kategoriseras inom kontrollmodellen då den syftar till att kontrollera personer och situationer (Newburn 2017, s. 305). Kopplingen mellan visitationszoner och rutinaktivitetsteorin utgörs av det faktum att det, enligt teorin, bland annat måste föreligga en avsaknad av kapabla väktare för att ett brott ska kunna begås (ibid.). Visitationszoner bidrar med kapabla väktare i form av de poliser som arbetar inom det avgränsade området som zonen innebär, vilket gör att ett av de tre villkor som, enligt rutinaktivitetsteorin, måste vara närvarande för att en lagöverträdelse ska ske uteblir (ibid.). Att denna koppling kan göras mellan visitationszoner och rutinaktivitetsteorin pekar ytterligare på det faktum att visitationszoner borde verka brottsreducerande, en tankegång som uttrycks i de ovanstående intervjuutdraget. Vidare kan ännu en koppling anses föreligga mellan rutinaktivitetsteorin och användandet av visitationszoner, men denna gång mellan villkoret av en motiverad gärningsperson och visitationszoners syfte att beslagta vapen och andra föremål (ibid.; Henricson 2017, s. 83). Kopplingen utgörs av att beslagtagandet av vapen kan anses bidra till en minskad motivation hos en gärningsperson då beslagtagandet försvårar genomförandet av den kriminella handlingen. Att detta krav på motivation uteblir innebär, enligt rutinaktivitetsteorin, att en lagöverträdelse teoretiskt sett inte kan ske, vilket ytterligare påvisar hur visitationszoner borde bidra till en minskad kriminalitet. I förhållande till denna eventuella brottsreducerande effekt, framställdes beslagtagandet av vapen och farliga föremål, av vissa intervjupersoner, som ännu ett argument som talar för användandet av visitationszoner i Danmark.

[Do you see any positive things about the use of visitation zones?] [...] if they (polisen) can ehhh... reduce the number of arms and so on, in this zone, that would be good.

(Intervjuperson 3)

[Eh... do you see any positive aspects with visitation zones?] Ehm... I definitely feel like that, yeah, it would lead to that people probably wouldn't have weapons on them if they know that there's a risk that they can be stopped. Ehm... so yeah, hopefully that will also lead to like, less violence and criminality and stuff like that, so, I would say that that's a positive effect.

(Intervjuperson 27)

Bevis på den brottsreducerande effekt som visitationszoner kan anses bidra till, kan iaktas i den studie som Weisburd et al. (2015) har genomfört gällande “stop, question and frisk”-insatser. Dessa insatser syftar till att bekämpa kriminalitet och innebär att polisen kan stanna personer på allmänna platser och eventuellt visitera dem (ibid., s. 1-2), vilket kan liknas med hur danska visitationszoner genomförs. I och med detta kan åtgärderna anses jämförbara, vilket medför att visitationszoner kan anses brottsreducerande sett till studiens resultat som indikerar att användandet av en “stop, question and frisk”-insats bidrar till en minskad kriminalitet, jämfört med då insatsen inte används (ibid., s. 13). Dock är det värt att ha i åtanke att “stop, question and frisk”-insatser kräver en konkret brottsmisstanke för att polisen ska vara berättigad att genomföra en visitering (ibid., s. 2), vilket kan medföra att statistiken över insatsens brottsreducerande effekt eventuellt inte kan appliceras på danska visitationszoner på ett korrekt sätt, då denna åtgärd inte kräver en sådan misstanke om brott (Henricson 2017, s. 83).

Utifrån de argument som lyfts vid intervjuerna kan en syn på Danmarks visitationszoner som brottsreducerande anses göra sig gällande bland de boende i Nørrebro. Dessa argument understöds av det faktum att visitationszoner kan kopplas till de teorier och den tidigare forskning som presenterats i detta avsnitt.

4.2.2 “Ingen effekt”

Att danska visitationszoner kan anses ha en brottsreducerande effekt är ett påstående som inte stöds av den studie som Carlsson (2022) genomfört. Tvärtom visar denna studie hur dessa visitationszoner saknar effekt när det gäller förebyggandet av kriminalitet, och då särskilt våldsbrott (ibid., s. 35). I och med detta uppfyller inte visitationszoner i Danmark dess syfte med att förhindra våldsbrottslighet, och kan därmed anses vara en ineffektiv metod i det brottsförebyggande arbetet, något som vissa respondenter argumenterade i linje med vid intervjutillfällena.

[Do you see anything positive with the visitation zones?] No [...] I think that they have a very ehh... low value in combating crime. So I am against them.

(Intervjuperson 13)

[Can you see any positive aspects with visitation zones?] That they (polisen), oh well, that they one out of ten times find something they could

use, will that be weed or whatever, knife or a sharp object, I don't know. But I don't think that would happen very often for them.

(Intervjuperson 18)

I linje med dessa citat kan det anses finnas en viss tveksamhet bland de boende i Nørrebro kring huruvida visitationszoner faktiskt har en brottsreducerande effekt, och i anslutning till detta kan frågan ställas kring varför visitationszoner i Danmark inte kan anses bidra till en minskning av kriminaliteten. En förklaring till detta kan grundas i det samband som finns mellan rutinaktivitetsteorin och visitationszoner i att båda metoderna syftar till att kontrollera personer och situationer (Newburn 2017, s. 305). Rutinaktivitetsteorin berör variationer i brottsnivån orsakade av förändringar i en persons vardagliga rutinaktiviteter (ibid.) och kan därmed anses huvudsakligen syfta till att förebygga mängdbrott, såsom stöld, inbrott och skadegörelse. Detta innebär att teorin inte, i stor utsträckning, berör den grövre kriminaliteten som de danska visitationszonerna ämnar förebygga, något som kan förklara varför visitationszoner kan anses ineffektiva i detta arbete. En annan anledning till att åtgärden kan anses verkningslös är förebyggelsen av brottsförflyttning vid områdesbaserad brottsprevention, alltså att kriminalitet som förhindras, i stället begås vid en annan tidpunkt eller plats (Walklate 2017, s. 82). Även detta argumenterade vissa respondenter i linje med vid intervjuerna.

[Do you see any positive aspects about visitation zones?] I really don't know because I think the gangs don't care. If they want to kill each other then they do it. [Yeah, so you would kind of say that it doesn't make a difference?] Yeah I think they (gängen) have some people to look out for the police and if there's police in the area, well... they don't shoot that day I guess.

(Intervjuperson 21)

[Do you see any positive aspects with visitation zones?] Ehm... so yes, obviously I think that for the gangs probably they will be aware that there is police but maybe they'll just move to another place ehm...

(Intervjuperson 23)

[Do you see anything negative about visitation zones?] [...] I read a story...
ehm... and it was just happening outside the visitation zone. It was this
knife battle you know [...].

(Intervjuperson 6)

I det förstnämnda citatet talar intervjuperson 21 om en tidsmässig förskjutning av den kriminella handlingen, vilket syftar på en "temporal" brottsförflyttning, alltså en timlig sådan (Walklate 2017, s. 179). I fallet av användandet av visitationszoner kan en sådan timlig brottsförflyttning innebära att den kriminella handlingen inte begås under tiden visitationszonen är aktiv, utan att den i stället begås efter att insatsen har upphört. Vidare talar intervjuperson 23 och 6 i det andra respektive tredje citatet i stället om en rumslig brottsförflyttning i att visitationszoner bidrar till att kriminella handlingar i stället utförs på en annan plats där en sådan åtgärd inte förekommer (ibid.).

Sammanfattningsvis kan det, utifrån frågan angående visitationszoners ineffektivitet i det brottsförebyggande arbetet, spekuleras kring att åtgärden inte är lämplig vid förebyggandet av våldsbrottslighet. En sådan tvivelaktighet kring åtgärdens verkningsgrad kan observeras i de argument som vissa boende i Nørrebro tillämpade vid intervjutillfällena. Denna åsikt kan anses stärkas av den studie Carlsson (2022) genomförd, samt rutinaktivitetsteorins begränsade funktion i att förebygga våldsbrott och den brottsförflyttning som kan ske vid tillämpningen av områdesbaserad brottsprevention (Newburn 2017, s. 305; Walklate 2017, s. 82).

4.3 Skapa trygghet

4.3.1 Upplevd trygghet kopplad till polisiär närvaro

Som tidigare nämnts kan visitationszoner anses vara en sorts polisiär närvaro, varav dessa zoner syftar till att beslagta vapen och andra farliga föremål och därigenom skapa trygghet för invånarna i det berörda området (Københavns Politi 2023). Detta trygghetsskapande syfte kan visitationszoner anses åstadkomma då polisiär närvaro, av befolkningen, kan tolkas som en representation för att kriminalitet kontrolleras, samt att den samhällliga ordningen upprätthålls (Doyle et al. 2016, s. 21). Denna uppfattning om polisen kan resultera i en minskad rädsla för brott och därmed öka den upplevda tryggheten hos individer i områden för visitationszoner. Kortfattat kan alltså visitationszoner anses leda till en ökad upplevd trygghet hos de boende i området för zonen, något som ett antal intervjupersoner argumenterade för.

[Do you see any negative aspects with visitation zones?] [...] most of it will be positive because it's ehm... creating more ehm... safety.

(Intervjuperson 5)

[Okay, ehm... do you say, would you say that you feel safer after the visitation zone than you did before?] Yeah a little. [A little? Okay, and ehm... do you see any positive aspects about visitation zones?] Yeah, so people feel more safe, yeah.

(Intervjuperson 17)

[Okay, do you see any positive things about the visitation zones?] Mhm... maybe... some places ehm... maybe people feel more safe.

(Intervjuperson 28)

Då visitationszoner kan anses vara en form av polisiär närvaro kan denna åtgärd kopplas till villkoret om kapabla väktare inom rutinaktivitetsteorin (Newburn 2017, s. 305). Denna teori syftar till att förebygga kriminalitet, vilket innebär att en framgångsrik implementering av teorin borde leda till färre begångna brott. Doyle et al. (2016, s. 21) definierar upplevd trygghet som beroende av individens rädsla för brott, vilket innebär att då rutinaktivitetsteorin leder till en minskad kriminalitet, leder detta till en förhöjd upplevd trygghet hos individer i området. Alltså kan användandet av visitationszoner i Danmark ha en positiv inverkan på områdets invånare och deras upplevda trygghet. Detta stöds av den studie som Doyle et al. (2016, s. 33) genomfört, vilken påvisar hur polisiär närvaro påverkar individers upplevda trygghet, då polisen närvaron inriktas på platser som av lokalbefolkningen uppfattas som otrygga. Dock har polisen närvaron inte lika stor påverkan på den upplevda tryggheten då det aktuella området redan uppfattas som tryggt av invånarna, vilket kan innebära att danska visitationszoner inte är trygghetsskapande då området, av lokalbefolkningen, redan anses vara tryggt. Detta fenomen kan observeras i vissa argument som de boende i Nørrebro lyfte i de genomförda intervjuerna.

[Would you feel safer after a visitation zone or do you think it would make no difference for you?] I don't know. [You don't know?] Ehm... I feel safe now...yeah.

(Intervjuperson 10)

[Do you think you would feel safer with visitation zones or no difference?] [...] in general like ehm... yeah kind of, but honestly I don't really feel insecure in this area. I think it's quite a safe area.

(Intervjuperson 23)

[Do you think they (visitationszoner) make you feel safer or do they not make a difference for you?] [...] it ehh... doesn't make me feel more or less safe because I feel safe anyway.

(Intervjuperson 30)

I och med detta fenomen kan de danska visitationszonerna anses misslyckas med att uppfylla sitt trygghetsskapande syfte. Vidare kan en annan faktor som kan påverka huruvida detta syfte uppfylls anses vara formen av den polisnärvaro som visitationszoner innebär (Doyle et al. 2015, s. 23). I den tidigare forskning som Doyle et al. (ibid.) presenterar synliggörs det faktum att enbart en ökning av polisnärvaron inte har en lika stor effekt på berörda individers upplevda trygghet. Detta i jämförelse med en mer engagerad polisnärvaro i form av förebyggande arbete som fokuserar på och anpassar insatser efter områdets specifika kriminalitet, samt samverkan med lokalbefolkningen och andra myndigheter (ibid.). Den första aspekten i denna aktiva polisnärvaro kan anses vara närvarande vid genomförandet av visitationszoner i Danmark då dessa ska verka förebyggande, samt då de implementeras i områden där det nyligen har förekommit en ovanligt hög nivå av kriminalitet. Däremot kan den andra aspekten inte anses uppfyllas då användandet av visitationszoner i Danmark inte innebär en samverkan med varken lokalbefolkningen eller myndigheter. Att båda dessa aspekter inte aktualiseras vid Danmarks upprättande av visitationszoner kan anses bidra till att åtgärden inte leder till en ökad upplevd trygghet för invånarna i det berörda området.

Avslutningsvis finns det en delad mening bland de boende i Nørrebro angående huruvida visitationszoner skapar trygghet eller inte i Danmark, varav detta bland annat kan anses bero på huruvida de som bor i området för åtgärden redan känner sig trygga eller otrygga, samt hur den polisiära närvaron i form av visitationszonen ser ut. I samband med en

diskussion kring kopplingen mellan individers upplevda trygghet och polisiär närvaro i form av visitationszoner, är det intressant att poängtera hur motsatsen kan göra sig gällande för vissa individer. Alltså att användandet av visitationszoner i Danmark kan bidra till en ökad otrygghet hos de som bor i det berörda området, varav detta argument lyftes av en respondent som intervjuades.

[Do you think you would feel safer after or before the visitation zone, or would there not be any difference?] No, I definitely, I feel insecure around police in general. I feel they're just, yeah I don't trust the police, especially..., I mean in every country, it doesn't matter whether..., I'm from Iran, but I think it's the same, just eh... an agent for the government who maintain their power and so yeah. I never feel safe around police. [It would make you feel more unsafe, kind of?] Definitely.

(Intervjuperson 20)

Som ovanstående citat påvisar, kan personliga erfarenheter och värderingar hos de som bor i danska områden med visitationszoner ha en inverkan på huruvida den polisiära närvaron i form av visitationszonen ökar deras upplevda trygghet eller minskar den, alternativt inte påverkar den alls.

4.3.2 Upplevd trygghet kopplad till lokalkännedom

“Gatans kod” beskrivs av Anderson (1994, s. 82) som ett normsystem som innehar en skyddande effekt, varav denna effekt kan synliggöras i en minskad viktimisering för de individer som besitter en kunskap om detta system och dess regler. Att individer innehar en reducerad risk för att viktimiseras kan medföra en minskad rädsla för brott och därmed en ökad upplevd trygghet. Detta då upplevd trygghet kan definieras som beroende av en individs rädsla för brott (Doyle et al. 2016, s. 20). De regler som innefattas av “gatans kod” fungerar som riktlinjer för hur individer ska bete sig när de vistas på gatorna i det område där koden är gällande, något som kan liknas vid lokalkännedom. I och med detta samband kan en individs upplevda trygghet anses påverkas positivt av den lokalkännedom som individen besitter om det aktuella området, något som vissa intervjupersoner uttryckte sig ha om Nørrebro och därmed argumenterade för.

[Would you say that you felt safer afterwards (efter upprättandet av visitationszonen) than you did before?] No, not particularly. You know I'm local so, so I go around and feel safe in my city, so yeah.

(Intervjuperson 15)

[Do you think you would feel safer before or after a visitation zone?] Hmm... I don't know. I've lived in Nørrebro for three years and I never feel unsafe there.

(Intervjuperson 18)

[Would you say that it (upprättandet av visitationszonen) made you feel safer than before or no difference?] [...] I do... I do feel safe. But ehh... I know where to go and where not to go. [So it's not the visitation zones that makes you feel safe?] No, it's more the knowledge of the area [...].

(Intervjuperson 22)

Precis som i dessa intervjuer, uttrycker individer i Ducks (2015, s. 3-5) studie hur en kunskap om hur de ska röra sig och föra sig i området de bor i bidrar till en ökad upplevd trygghet. Denna kunskap kan anses vara en "gatans kod", vilket innebär att invånarna i Lyford Street kan anses ha en lokalkännedom om området de bor i. En del av denna lokalkännedom består av att invånarna visar respekt mot områdets kriminella genom hur de *för sig* gentemot dessa, något som i viss utsträckning kan liknas med hur invånarna i Nørrebro *rör sig* i området. Att boende i Nørrebro uttrycker en kunskap om vart de ska gå kan anses vara ett sätt att respektera de kriminella i området, varav denna respekt är en central del av "gatans kod" (Anderson 1994, s. 82). I och med denna respekt kan Nørrebros invånare eventuellt undgå att bli besvärade på offentliga platser och därmed öka sin upplevda trygghet. Detta kan anses påvisa hur lokalkännedom är trygghetsskapande i större utsträckning än användandet av visitationszoner, något som onekligen uttrycks av intervjuperson 22 ovan. Vidare kan visitationszoner även anses ha en försumbar effekt i det brottsförebyggande arbetet då införandet av dessa kan liknas vid införandet av insatser i Lyford Street (Duck 2015, s. 65). Dessa insatser tillämpades av individer som stod utanför den sociala ordningen i Lyford Street, vilket ledde till att insatserna inte bidrog till en förbättring av området, utan i stället medförde en utveckling i motsatt riktning. Om de

visitationszoner som införts i Nørrebro har initierats av personer som inte bor i området, kan zonerna antas ha påverkats i sin brottsförebyggande och trygghetsskapande effekt då dessa personer saknar den lokalkännedom som invånarna innehar. I och med denna bristande lokalkännedom kan visitationszoner upprättas på platser som av invånarna redan anses trygga, vilket enligt Doyle et al. (2016, s. 33) leder till att åtgärden inte har en positiv inverkan på individens upplevda trygghet. Att en otillräcklig kännedom om området kan leda till att visitationszoner brister i sitt trygghetsskapande arbete är även det ett belägg för att lokalkännedom i större utsträckning bidrar till en högre upplevd trygghet än vad visitationszoner gör.

Tesen att lokalkännedom leder till en ökad upplevd trygghet motsägs av Stewart et al. (2008, s. 137) då deras studie påvisar hur personer som använder "gatans kod", det vill säga har lokalkännedom, i stället har en ökad risk för att viktimeras. Detta kan antas leda till en ökad rädsla för brott och därmed en lägre upplevd trygghet. Det kan spekuleras kring att anledningen bakom detta fenomen, att lokalkännedom kan leda till en ökad risk för viktimering, är en lägre vaksamhet i områden där individen är bekväm och därmed känner sig trygg. En sådan individ som inte är uppmärksam på sin omgivning kan enligt rutinaktivitetsteorin anses vara ett lämpligt offer för kriminella handlingar, och därmed ökar risken för att denna person viktimeras (Newburn 2017, s. 305). Utifrån denna spekulation kan det antas att lokalkännedom inte har en trygghetsskapande effekt, utan snarare motsatsen. Stewart et al. (2008, s. 143) beskriver vidare hur den ökade viktimeringen, och därmed den minskade upplevda tryggheten, som kan medfölja lokalkännedom kan åtgärdas genom bland annat förbättrade interaktioner och relationer mellan polis och invånare i områden där "gatans kod" är väletablerad. Detta kan liknas med den engagerade polisen som Doyle et al. (2016, s. 23) presenterar, vilken tar formen av förebyggande arbete som fokuserar på och anpassar insatser efter områdets specifika kriminalitet, samt samverkan med lokalbefolkningen och andra myndigheter. Mer specifikt är det delen om samverkan med lokalbefolkningen som gör sig gällande i diskussionen om polisens relation till invånarna i området för insatsen. Med det nuvarande tillvägagångssättet uppfyller visitationszoner i Danmark enbart den första aspekten av denna engagerade polisen, men med ett fokus på en bättre relation mellan dansk polis och invånare hade även en del av den andra aspekten kunnat uppfyllas. Om denna del gällande samverkan med lokalbefolkningen uppfylls skulle danska visitationszoner i större utsträckning kunna bidra till att den ökade risken för viktimering, som medföljer lokalkännedom, reduceras. En sådan reduktion kan i sin tur leda till en ökad upplevd trygghet hos invånarna i zonen.

När individer inte besitter lokalkännedom, alltså en kunskap om "gatans kod", kan detta bidra till en minskad upplevd trygghet. Detta då lokalkännedom kan anses leda till en minskad risk för viktimisering och därmed en ökad upplevd trygghet för individer i området (Duck 2015, s. 3-5). I de fall då individer saknar kunskap om området kan visitationszoner anses ha en trygghetsskapande effekt, detta eftersom åtgärden kan anses vara en form av polisiär närvaro. Doyle et al. (2016, s. 33) beskriver hur polisiär närvaro har en stor påverkan på den upplevda tryggheten när närvaron gör sig gällande på platser som av vissa individer uppfattas som otrygga. I och med detta kan visitationszoner i Danmark anses öka den upplevda tryggheten hos individer som saknar lokalkännedom och därmed känner sig otrygga i det aktuella området. Detta argument lyftes av en intervjuperson på följande sätt:

[Okay, ehm... do you see any positive things about visitation zones?]
Probably for the elderly people it's a good idea ehh... and people who's not used to travel around the streets I think it makes perfect sense. But if you are local I think you know how to navigate and know how to come around, yeah.

(Intervjuperson 15)

På detta sätt kan visitationszoner i Nørrebro agera trygghetsskapande för de individer som saknar kunskap om området sedan tidigare, och därmed kan åtgärden anses uppfylla dess syfte. Viktigt är dock att betona att detta, till stor del, enbart gäller individer utan lokalkännedom.

Sammanfattningsvis kan lokalkännedom anses ha en mer trygghetsskapande effekt än vad användandet av visitationszoner har, varav detta argumenterades för av vissa boende i Nørrebro då de refererade till sig själva som lokalbor och att de därmed kände sig trygga i området, oavsett om en visitationszon var aktiv eller inte. Dock kan lokalkännedom även anses bidra till en minskad upplevd trygghet då individer med den sortens kunskap eventuellt blir mindre vaksamma på platser där de känner sig trygga. Därmed blir dessa personer lämpliga offer enligt rutinaktivitetsteorin och får en förhöjd risk för att viktimiseras, vilket i sin tur kan påverka den upplevda tryggheten. Slutligen kan visitationszoner i Danmark uppnå en trygghetsskapande effekt i de fall då zonen är synlig för personer utan tidigare kännedom om området dessa befinner sig i, samt genom en utveckling av relationen mellan polis och invånare i områden där "gatans kod" är väletablerad.

5. Avslutande diskussion

5.1 Sammanfattning av de boendes argument

Studien syftade till att undersöka vilka argument de boende i Nørrebro tillämpade i förhållande till användningen av visitationszoner i Danmark, samt hur dessa argument kunde analyseras och tolkas utifrån relevanta sociologiska teorier och tidigare forskning. Utifrån de intervjuer som genomfördes med boende i Nørrebro undersöktes de argument som var återkommande, varpå ett flertal mönster identifierades vilket ledde till en argumentationsöversikt och därmed de kategorier som analysen är utformad efter ("Maktmissbruk", "Påverkan på kriminalitet" och "Skapa trygghet"). Vidare undersöktes dessa mönster i detalj och analyserades sedan med hjälp av de teorier och den tidigare forskning som presenteras i studien. Denna undersökning och analys medförde de underrubriker som bland annat gör sig gällande i analysavsnittet.

Den första underrubriken under "Maktmissbruk" benämndes "Etnisk profilering" och behandlar hur vissa boende i Nørrebro argumenterade för att användandet av visitationszoner kan bidra till en stigmatisering av etniska minoriteter. Dessa individer resonerade till viss del i linje med stämplingsteorin när de redovisade för denna eventuella etniska profilering, vilket tyder på en förståelse för den del av teorin som berör hur individer skiljer sig från normen och sedan stämplas för detta. I fallet med Danmarks visitationszoner berör denna del hur det avvikande utseendet som individer tillhörande etniska minoriteter kan anses ha, ligger till grund för den kriminella stämpel som den danska polisen tilldelar dessa individer. Denna stämpel uttrycks i att polisen i större utsträckning visiterar individer tillhörande etniska minoriteter jämfört med etniska danskar. Dock lyfter de boende i Nørrebro inte den del av stämplingsteorin som behandlar de eventuella följder som en stämpling kan leda till, det vill säga en förändrad självbild som i sin tur kan påverka individens moral och därmed medföra en framtida kriminalitet (Newburn 2017, s. 236). Trots att de boende i Nørrebro inte påvisar en medvetenhet om denna effekt av att tilldelas en kriminell stämpel, argumenterar de för hur visitationszoner kan vara kontraproduktiva i den mening att åtgärden kan medföra negativa följder för individer tillhörande etniska minoriteter. Den andra underrubriken betecknades "Intrång på den personliga friheten" och redogör för hur de boende i Nørrebro argumenterade för att visitationszoner kan anses utgöra ett sådant intrång. Bland de boende fanns det en delad uppfattning, varav de argument som talade för att visitationszoner utgör ett intrång kan kopplas samman med Strömholms (1971, s. 698) första huvudgrupp av kränkningar. De

individer som däremot inte ansåg att åtgärden innebär ett brott mot den personliga friheten talade i termer jämförbara med Baumbachs (2010) slutsatser, och därmed även Europakonventionens åttonde artikel (SFS 1994:1219). Trots att dessa individer inte argumenterade mot användandet av visitationszoner med grund i den personliga friheten, betonade de att ett upprättande av åtgärden måste grundas i tillräckliga anledningar för att anses legitimt.

Kategorin "Påverkan på kriminalitet" består av två underrubriker, varav den första benämndes "Minskad kriminalitet". Denna berör hur vissa av de boende i Nørrebro argumenterade för att användandet av visitationszoner bidrar till en minskad kriminalitet, något som går i linje med kontrollmodellen och rutinaktivitetsteorin. En del av de boende uttrycker denna åsikt på ett övergripande sätt, medan andra specificerar hur visitationszoner kan fungera brottsreducerande då eventuella vapen kan tas i beslag och framtida kriminalitet kan avskräckas. Vidare benämndes den andra underrubriken "Ingen effekt" och redogör för hur somliga boende i Nørrebro uttryckte en viss tveksamhet i sina argument kring huruvida visitationszoner har en brottsreducerande effekt. Denna tveksamhet grundas i en ovisshet kring åtgärdens verkan, samt i ett antagande att kriminalitet kan förflyttas i tid och rum, vilket kan kopplas till den kritik om brottsförflyttning som lyfts mot kontrollmodellen (Walklate 2017, s. 82).

Den första underrubriken i den tredje och sista kategorin, "Skapa trygghet", benämndes "Upplevd trygghet kopplad till polisiär närvaro", och lyfter den delade mening som finns bland de boende i Nørrebro angående visitationszoners trygghetsskapande effekt. De boende som argumenterade för att visitationszoner bidrar till en ökad upplevd trygghet resonerade i linje med rutinaktivitetsteorin då visitationszoner kan anses vara en sorts polisiär närvaro och därmed en kapabel väktare enligt teorin (Newburn 2017, s. 305). De boende som däremot ansåg att visitationszoner är en obetydande faktor i det trygghetsskapande arbetet, lyfte argument som kan kopplas till den studie som Doyle et al. (2016) genomfört. Detta eftersom dessa individer uttryckte hur de redan kände sig trygga i området, vilket innebär att en polisiär närvaro i form av visitationszoner inte kommer ha en stor inverkan på den upplevda tryggheten. Den sista underrubriken i analysavsnittet betecknades "Upplevd trygghet kopplad till lokalkännedom" och belyser det faktum att vissa boende i Nørrebro argumenterade för att lokalkännedom är mer trygghetsskapande än användandet av visitationszoner. Denna uppfattning kan liknas vid de resonemang som förts av Ducks (2015) studiedeltagare och därmed Andersons (1994) teori om "gatans kod" som en trygghetsskapande faktor. Däremot argumenterade somliga boende i Nørrebro för hur

visitationszoner kan öka individers upplevda trygghet då dessa individer inte innehar en lokalkännedom om området de befinner sig i. Detta i linje med Doyle et al. (2016), då individer utan lokalkännedom anser platser otrygga vilket innebär att polisiär närvaro i form av visitationszoner borde bidra till en ökad upplevd trygghet.

5.2 Slutsatser

De boende i Nørrebro tillämpar olika argument i förhållande till användandet av visitationszoner i Danmark, vilket tyder på att det finns en delad syn, både när det gäller åtgärdens positiva effekter och dess negativa sådana. Dessa argument ligger i de flesta fall i linje med de teorier och tidigare forskning som presenterats i studien, något som kan anses påvisa att det finns ett eventuellt samband mellan sociologisk forskning och de argument som de boende i Nørrebro tillämpar i förhållande till visitationszoner och dess följder.

Sammanfattningsvis kan det anses finnas en splittrad syn på zonen.

5.3 Studiens styrkor och svagheter

Studien som genomförts har enbart fokuserat på argumenten som tillämpas av de boende i Nørrebro i förhållande till användandet av visitationszoner, och inte vilka dessa individer är sett till bland annat ålder, kön och utbildning. Trots att detta kan anses vara en svaghet hos studien, bidrar den med viktig kunskap om ett forskningsområde som ännu är relativt utforskat. Vidare har även vissa teorier och tidigare forskning bortsetts från, vilket även det kan anses vara en brist i studien. Det urval som gjorts anses dock bidra med det material som är mest relevant för studiens syfte och problemformuleringar. Avslutningsvis kan studien anses ha brister, men det faktum att den kan väcka ett intresse för framtida forskning väger tyngre än dess eventuella svagheter.

5.4 Framtida forskning

Framtida forskning kring studiens ämne kan anses önskvärt då denna studie enbart är småskalig och inte behandlar de centrala samhällsvetenskapliga faktorerna kön, ålder och utbildning. Det hade till exempel varit intressant om en mer storskalig studie hade undersökt eventuella könsskillnader i de argument som lyfts i förhållande till användandet av visitationszoner. Vidare hade det även varit intressant att undersöka synen på visitationszoner utifrån flera olika perspektiv, till exempel hur rättsväsendet, politiker och allmänheten i stort ser på åtgärden.

Referenslista

Anderson, E. (1994). The code of the streets. *The Atlantic Monthly*, May, s. 80-94. http://historia.ihnca.edu.ni/ccss/dmdocuments/Bibliografia/CCSS2007/tema4/adicional/Anderson_Code_of_the_streets_1_.pdf

Baumbach, T. (2010). Strafbarhed og straf for besiddelse af kniv. *Juristen*, 92, s. 48-57.

Bergström, G. (2019). *Kriminalitet som livsstil 4.0*. 6 uppl., Lund: Studentlitteratur.

Bieling, C., Plieninger, T., Pirker, H. & Vogl C. R. (2014). Linkages between landscapes and human well-being: An empirical exploration with short interviews. *Ecological Economics*, 105, s. 19-30.

Björnsson, G., Kihlbom, U. & Ullholm, A. (2009). *Argumentationsanalys: Färdigheter för kritiskt tänkande*. 2 uppl., Stockholm: Natur & Kultur.

Brottsförebyggande rådet (u.å.). *Arbeta kunskapsbaserat*. <https://bra.se/forebygga-brott/arbete-kunskapsbaserat.html> [20/4 - 2023]

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3 uppl., Stockholm: Liber AB.

Carlsson, H. (2022). "It works in Denmark" - a quantitative study on Danish stop and search zones. Masteruppsats, Nationalekonomiska institutionen. Lund: Lunds universitet. <https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOid=9098561&fileOid=9098562>

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 4 uppl., Lund: Studentlitteratur.

Doyle, M., Frogner, L., Andershed, H. & Andershed, A-K. (2016). Feelings of Safety In The Presence Of the Police, Security Guards, and Police Volunteers. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 22, s. 19-40. DOI 10.1007/s10610-015-9282-x

Duck, W. (2015). *No way out: precarious living in the shadow of poverty and drug dealing*. Chicago: The University of Chicago Press.

Henricson, I. (2017). *Politiloven: med kommentarer*. 5 uppl., Köpenhamn: Jurist- og Økonomforbundet.

Hilte, M. (1996). *Avvikande beteende: en sociologisk introduktion*. Lund: Studentlitteratur.

Iverlund, H. & Larsson, A. (2014). *Mobile 3D Traffic Measurement*. Masteruppsats, institutionen för Industri- och materialvetenskap. Göteborg: Chalmers tekniska högskola.

Københavns Politi (2023). *Etablering af visitationszone i Københavns Politikreds*. <https://politi.dk/-/media/mediefiler/kbh/dokumenter/visitationszoner/230708-visitationszone.pdf>

Lagförslag 2003/1 LSF 159. *Forslag til Lov om politiets virksomhed*.

Motion 2017/18:1751. *Zonförbud och visitationszoner*.

Motion 2020/21:3302. *Åtgärder mot gängbrottsligheten*.

Nationalencyklopedin (u.å.). Social kontroll. [24/4 - 2023]

Newburn, T. (2017). *Criminology*. 3 uppl., New York: Routledge.

Politi (2022). *Københavns Politi etablerer visitationszone*. <https://politi.dk/koebenhavns-politi/nyhedsliste/koebenhavns-politi-indfoerer-visitationszone/2022/12/29> [20/4 - 2023]

Politi (2023). *Politiet forlænger visitationszone*. <https://politi.dk/koebenhavns-politi/nyhedsliste/politiet-forlaenger-visitationszone/2023/02/22> [20/4 - 2023]

Regeringskansliet (2022a). *Regeringens politiska prioriteringar*. <https://www.regeringen.se/artiklar/2022/11/regeringens-politiska-prioriteringar/> [19/4 - 2023]

Regeringskansliet (2022b). *System med visitationszoner utreds*. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/12/system-med-visitationszoner-utreds/> [19/4 - 2023]

Sahlin, I. (2000). *Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen*. Lund: Arkiv förlag.

Sasson, T. (1995). *Crime Talk: How Citizens Construct a Social Problem*. New York: Aldine de Gruyter.

Sausdal, D. (2023). Kära Sverige: Bli inte för förälskade i den danska kriminalpolitiken! *Tidskrift för KRIMINALVÅRD*. <https://www.tfkriminalvard.se/debatt/kara-sverige-bli-inte-for-foralskade-i-den-danska-kriminalpolitiken/>

Sellén, P. (2022). *Kriminologen om visitationszoner: "Skulle inte göra någon skillnad"*. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasternorrland/kriminologen-om-visitationszoner-skulle-inte-gora-a-nagon-skillnad> [19/4 - 2023]

SFS 1994:1219. *Lag om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna*. Stockholm: Justitiedepartementet.

Soei, A. (2011). *Vrede unge mænd: Optøjer og kampen for anerkendelse i et nyt Danmark*. Köpenhamn: Tiderne Skifter.

Stewart, E. A., Schreck, C. J. & Brunson, R. K. (2008). Lessons of the Street Code: Policy Implications for Reducing Violent Victimization Among Disadvantaged Citizens. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 24(2), s. 137-147. DOI:10.1177/1043986208315473

Strömholm, S. (1971). Integritetsskyddet: Ett försök till internationell lägesbestämning. *Svensk Juristtidning*, s. 695-736. <https://svjt.se/svjt/1971/695>

Tidöavtalet (2022). *Tidöavtalet: Överenskommelse för Sverige*. <https://www.liberalerna.se/wp-content/uploads/tidoavtalet-overenskommelse-for-sverige-slutlig.pdf> [19/4 - 2023]

Umeå universitet (2023). *Fördjupade sökmetoder*. <https://www.umu.se/bibliotek/soka-skriva-studera/informationssokning-och-kallkritik/fordjupade-sokmetoder/> [9/5 - 2023]

Visitationszone.dk (2023). *Översikt över visitationszoner*. <https://visitationszone.dk> [20/4 - 2023]

VisitCopenhagen (2023). *Area guide: Multicultural Nørrebro*. <https://www.visitcopenhagen.com/noerrebro> [20/4 - 2023]

Walklate, S. (2007). *Understanding Criminology: Current theoretical debates*. 3 uppl., Maidenhead: Open University Press.

Walklate, S. (2017). *Criminology: the basics*. 3 uppl., New York: Routledge.

Weisburd, D., Wooditch, A., Weisburd, S. & Yang, S-M. (2015). Do Stop, Question, and Frisk Practices Deter Crime? Evidence at Microunits of Space and Time. *Criminology & Public Policy*, 15(1), s. 31-56. DOI:10.1111/1745-9133.12172

Øresundsbron (u.å). *Nørrebro i Köpenhamn*. <https://www.oresundsbron.com/sv/club/guide/noerrebro-i-kopenhamn> [15/5 - 2023]

Bilagor

Bilaga 1: Intervjuguide på svenska

- Skulle du kunna tänka dig att vara med i en studie om visitationszoner?
- Bor du eller vistas du ofta i detta område (Nørrebro)?
- Går det bra att vi spelar in intervjun?
- Vi vill också informera dig om att du får avbryta när du vill, samt att intervjun är helt anonym.
- Är du medveten om att det nyligen var en visitationszon i detta område (Nørrebro)?
- Kände du dig tryggare efter att visitationszonen upprättades?
- Varför?
- Ser du några positiva aspekter med användandet av visitationszoner?
- Ser du några negativa aspekter med användandet av visitationszoner?
- Nu hade vi inga fler frågor, men finns det något övrigt du vill ha sagt om visitationszoner?

Bilaga 2: Intervjuguide på engelska

- Would you like to participate in a study regarding visitation zones?
- Do you live in or frequently visit this area (Nørrebro)?
- Is it okay if we record the interview?
- We would like you to know that you are able to leave whenever you want to and that the interview is anonymous.
- Are you aware of the visitation zone that was recently active in this area (Nørrebro)?
- Did you feel safer after the visitation zone was established?
- Why?
- Do you see any positive things about the use of visitation zones?
- Do you see any negative things about the use of visitation zones?
- We don't have any further questions, but do you have anything you would like to say concerning visitation zones?